

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati: 2 D, do 100 vrst 20 50 p, večji inzerati peti vsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici besedila D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Posltnina platana v gotovini.

Ob zaključku prve volilne faze

V ponedeljek se zaključuje termin za vlaganje kandidatnih list za Oblastne skupščine. Velika večina strank je že vložila sezname svojih kandidatov, tako da zadnja dva dneva ne moreta prinesiti ničesar več bistvenega. Razporeditev strank in grupacija političnih skupin je v glavnem zaključena in situacija za volitve same se mora razčistiti kot povsem jasna.

Razporeditev kandidatnih list je pokazal predvsem razveseljujoče dejstvo, da se je število političnih strank pri nas izdatno zmanjšalo; ta pojav moremo konstatirati tako v Sloveniji kot v ostalih pokrajinah kraljevine. V tem se ne dvomno kaže napredek politične konsolidacije; uveljavilo se je spoznanje, da je za uspešno politično udeleževanje treba več, nego samo par omazjanih proglašit za politično stranko, in da prihajajo v političnem življenju resno v poštev samo večje stranke. Zato so se sorodne skupine ali fuzionalne ali vsaj koalirale in nastopile s skupnimi listami. Ta pojav je tem bolj razveseljujoč, ker je jasno, da ni samo izraz trenutnega razpoloženja kalkulacij ad hoc, marveč razvoja stopnja s trajnejšo vrednostjo. Povojna doba nenehno močne politične razcepljenosti gre torej h koncu in namesto nje se uveljavlja razporeditev volitev na manjše število večjih političnih strank. Vse to more končno konsolidacijo celokupnega našega političnega življenja samo pospešiti.

Ker so bile politične stranke zaposlene s sestavljanjem kandidatnih list in s sklepanjem primernih koalicij, se volilna borba še ni mogla prav razviti, tako da se v javnosti volilni čas še ne pozna mnogo. Borba se je vršila doslej poglavitno le za kulisami. Sedaj prehajamo v drugo fazo volilnega procesa, v borbo samo. Zato se bodo v prihodnjih tednih, takoj po ponedeljku, pričele prave volilne polemike. Sedaj pridejo polagoma na dan prava politična gesla, ki jih bodo stranke vrgle med volilce in od katerih je v veliki meri odvisen rezultat volitev.

Rezultat volitev bo v današnjem položaju važen v dvojnem pogledu. Prvič bo od njega odvisno delo v oblastnih skupščinah, v čemer se tiče sedaj glavnega smotira volitev samih. Drugič so volitve važne tudi za celokupno politično situacijo v državi. Zakaj podale bodo faktičen odgovor o upravičenosti ali neupravičenosti zahteve po razpustu Narodne skupščine in po novih volitvah. Neugodno razmerje med političnimi silami v skupščini je glavni vzrok, da je naš parlament tako nedelaven in da trati domala vso energijo za medsebojne intrige. Ako se izkaže v skupščinskih volitvah, da se je razpoloženje prebivalstva od političnih strank spremenilo in da današnje razmerje moči in števila mandatov političnih strank ne odgovarja pravemu razmerju volilcev, tedaj se kaže, da imajo prav oni, ki zahtevajo volitve v novo skupščino. Ako pa se izkaže obratno, da volilci svojega političnega mišljenja niso bistveno izpremenili, tedaj postane jasno, da nov apel na prebivalstvo nima smisla in da se mora pač za vsako ceno najti solucija, ki bo omogočila plodovitejšo, dela sposobno parlamentarno večino.

Vzpriči tega je pričakovati, da bo volilna borba prihodnjih mesec dni zelo živahna in da bodo stranke napele vse moči, da izidejo iz boja čim bolj zmagovito.

Celokupna naša javnost ima tedaj dovolj vzroka, da sledi razpletu volilne situacije z največjo pozornostjo.

Padec nemške vlade

Neugoden vtis v Parizu.

— Berlin 18. decembra. Kabinet dr. Marxa je včeraj podal demisijsko radi nezaučnice v državnem zboru, ki je bila na predlog socialnih demokratov sprejeta z 249 : 171 glasovom. Predsednik Hindenburg je demisijo sprejel in poveril odstopajoči vladi, da vodi državne posle do sestave nove vlade. Padec vlade so forsrirali socialni demokrati, ki so izjavili, da so po padcu vlade pripravljene sodelovati v širši koaliciji. Predsednik republike bo povabil najprvo na konsultacijo voditelje strank, na kar bo izbral mandatarja za sestavo nove vlade.

— Pariz, 18. decembra. Pariško časopisje komentira padec nemške vlade in ugotavlja, da pomeni padec dr. Marxove vlade zmago reakcije. Listi opozarjajo na odkritja poslanca Scheidemanna, ki je opozoril na zveze, ki obstojajo med nemškim generalnim štabom in vojaškimi poveljstvi sovjetske Rusije.

Rusija išče zblizanja z Jugoslavijo

Važne izjave zunanjega komisarja Čičerina. — Naravni razvoj vodi do zblizanja med Jugoslavijo in Rusijo. — Vse sovjetsko časopisje dela v tem pravcu.

Odliven jugoslovanski publicist se je mudil v Berlinu, ko je bil tam ruski zunanji komisar Čičerin. Udeležil se je sprejema novinarjev pri Čičerinu in ga prosil za izjavo, kaj meni o razmerju med Rusijo in Jugoslavijo. O svojem razgovoru nam poroča:

Naravno je, da smo na sestanku z g. Čičerinom govorili tudi o aktualnem jugoslovensko-italijanskem sporu in o italijanskem protektoratu nad Albanijo. Vprašal sem g. Čičerina, kako gleda na ta konflikt in kake posledice bo rodil po njegovem mnenju. Čičerin je na to vprašanje takoj gladko odgovoril:

«Spregovorila je zopet zgodovinska nužnost in posledice bodo take, kakor smo pričakovali. Za rusko politiko vse, kakor dobro.»

Odgovor je bil sicer nekoliko nejasen, toda smatral sem za neumestno, da bi ga vprašal drugih še podrobneje izpraševal. Ko pa je nanesla prilika, da sva bila sama, me je g. Čičerin sam vprašal, da-li sem čital zadnje številke «Izvestija», v katerih se je že ponovno pisalo o rusko-jugoslovenskih odnosih. Ko sem mu povedal, da so bili odlomki teh poročil objavljeni tudi v jugoslovanskem tisku, se je zadovoljno nasmehnil in dostavil:

«To je ono, kar sem hotel reči prej. Posledice vašega spora z Italijo vas neizbežno silijo, da iščete v svoji zunanji politiki novo orientacijo. In ko sem rekel, da so posledice take, kakoršne smo pričakovali, sem hotel izjaviti, da bo Jugoslavija v svoji zunanji politiki opustila svojo dosedanje arduično orientacijo ter bo šla po svoji naravni poti, ki ji ga narekujejo i njene potrebe i njene tradicije. V Moskvi so zelo povoljno učinkovale zadnje izjave nekaterih jugoslovenskih politikov, da je treba iskati potov za zblizanje s sovjetsko Rusijo.»

Nato me je g. Čičerin opozoril na

pisanje moskovskega časopisja. Celokupni sovjetski tisk se v zadnjem času zelo mnogo bavi z Jugoslavijo. Poročila o dogodkih v kraljevini SHS so v splošnem simpatična. Pretresalo se je ponovno vprašanje medsebojnih odnosov, pri čemur se je naglašalo, da ne gre toliko za formalno priznanje sovjetske Rusije kakor za stvarno sodelovanje med obema slovanskima državama. Med obema državama ne obstaja niti eno sporno vprašanje. Edina težkoča je samo v frazi priznanja de jure, a tudi to bi bilo lahko premostiti. «Izvestija» naglašajo, da je Jugoslavija edina država, kjer vsi žele priznanja, a se doslej ni še nikdo našel, ki bi to tudi izvedel. Da se danes nahaja Jugoslavija v težkem političnem položaju, je zakrivila sama, ker ni šla naravnim potom, marveč je sankcionirala cikcak-politiko g. Ninčiča, ki je postopal tako, kakor se od njega ne bi pričakovalo. «Izvestija» izražajo nado, da se bo ta pregreška vsaj sedaj popravila. Ruska zunanja politika ni hazarderska, niti razredna, marveč je le izraz potreb naroda in države. Nikdo ji ne more očitati, da je zapustila pota ruske stoletne tradicije, ki se izraža danes še mnogo bolj kakor pa za časa ruskega carstva. Ako si današnja Rusija želi sodelovanja Jugoslavije, je to posledica te tradicije, in vsak slepec mora avideči, da bi to presenčenje prineslo eni in drugi strani velike koristi. Ruski tisk izraža nado, da bo v najkrajšem času prišlo do ofi cijelnih pogajanj, da bodo ta pogajanja povoljno končala.

Pisava ruskega tiska ni ostala neopazena v inozemstvu. V angleškem in italijanskem tisku se je v zadnjem času pojavilo več člankov, ki izražajo nekako bojazan. Pisci dajejo Jugoslaviji očeto vski nasvet, naj ne dela eksperimentov s sovjetsko Rusijo, ki da bo s svojimi doktrinami uničila mlado državo.

Razplet krize v popolnem zastoju

Uzunović še ni začel podrobnih pogajanj. — Njegove zagate so vedno večje in splošno se domneva, da ne bo mogel sestaviti vlade.

— Beograd, 18. decembra. Danes dopoldne ni bilo novih momentov, ki bi napovedovali skorajšnjo rešitev vladne krize. Ob 10. je bil sprejet v avdienci bivši minister prosvete Miša Trifunović. Po njegovi avdienci so se radikalni ministri sestali v predsedništvu vlade ter konferirali do pol 13. Konferenca radikalnih ministrov je veljala težavnemu stališču mandatarja krove Nikole Uzunovića. V radikalnih poslanskih krogih se je tekom konference radikalnih ministrov raznesla vest, da bo Nikola Uzunović vrnil mandat. Po skupščinskih hodnikih se je tudi govorilo, da bo kralj pozval dr. Vojo Marinkovića v avdienco in ga naprosil, naj vpliva na vodstvo Demokratske zajednice, da omili pogoje za sodelovanje v novi vladi.

«Pravljica» posveča položaju Nikole Uzunovića komentar, v katerem meni, da bi bila v sedanjem trenutku najboljša rešitev krize koalicijska vlada, sestojeca iz radikalne in klerikalne stranke ter skupine dr. Nikića. Ta vlada bi razpolagala s 167 poslanci, torej z večino, ki bi v prvem hipu zadoščala. Kot kandidata za zunanji portfelj navaja «Pravda» dr. Ninka Perića in Vaso Jovanovića.

Dr. Korošec je izročil Uzunoviću svoje predloge pismeno. Zahteva, naj se najprvo

določi delovni program nove vlade in naj se šele nato izbirajo osebe, ki bodo v stanju izvesti program nove vlade. V zunanji politiki priporoča dr. Korošec tesnejšo zvezo Male antante, zvezne odnose s Francijo in približanje k Angliji.

Snočni sestanki Nikole Uzunovića s Stepanom Radićem, Ljubo Davidovičem in dr. Korošcem so danes dopoldne predmet živahnih komentarjev. Voditelji so mu sporečili svoje pogoje, ki jih je Uzunović je mal enostavno od notam, pridržujoč si nadaljnje odločitve. Nato je g. Uzunović ošel na dvor, kjer je poročal kralju o pogojih, ki jih stavi Radićeva, Davidovičeva in Koroščeva stranka.

Stepan Radić je po sestanku z Uzunovićem odšel v svoj klub in izjavil novinarjem mimogrede, da zahteva njegova stranka, da se naj izvede program, ki je bil že svoj čas odobren od radikalne stranke. V ostalem Radić ne nasprotuje vstopu drugih strank v novo vlado. Precejšnjo pozornost vzbuja dejstvo, da je Stepan Radić nenadoma odstopoval v Zagreb.

Nasprotja v radikalnem klubu vedno naraščajo, tako da se mora Uzunović boriti kar na vse strani in njegov položaj res ni zavidanja vreden.

obstoja med tema dvema strankama ne programatična ne taktična razlika in da predstavlja Demokratska zajednica eno strankarsko telo.»

Končno ugotavlja izjava, da demokratska zajednica ni koalicijska stranka, temveč programatično in taktično eno skupina.

PRIČIČEVIĆ NA SUŠAKU

— Zagreb, 18. decembra. Danes je semkaj prišel z beogradskim brzovlakom Svelozar Pričičević, ki potuje na Sušak, kjer priredi SDS jutri veliko skupščino. Na zagrebški postaji je Pričičević sprejel odgovor na zagrebške mestne organizacije, ki ga je naprosila, naj bi sodeloval na shodu 16. januarja v Zagrebu. Sv. Pričičević je sprejel povabilo in je obljubil, da bo govoril o političnem položaju.

Zadnji dnevi za vlaganje kandidatatur

Dozdaj je vloženih pri ljubljanskem sodišču 28 kandidatnih list. — Kompromis med obema kriloma SLS za mesto Ljubljano. — Prve radikalne kandidature.

— Ljubljana, 18. decembra. Pri deželnem sodišču je bilo ob 4. t. m. dalje do danes popoldne vloženih po pooblaščenih posamičnih strank 28 kandidatnih list in sicer 2 za mesto Ljubljano in 26 za šest, pod kompetenco deželnega sodišča spadajočih srezov. Naveč list (po 5) izkazuje srez Logatec in Radovljica. Celokupno število kandidatov znaša 116 in ravnotoliko namestnikov.

Včeraj je vložila svoj prvi kandidatni listi narodno - radikalna stranka in sicer za srez Logatec (nosilec Anton Koceli), posestnik na Vrhu pri Sv. Treh kraljih in za Radovljico (nosilec Jakob Peternel, posestnik in bivši župan na Bledu).

Posamezne stranke so doslej vložile naslednje liste: SDS z NSS in deloma SKS 7, SLS 6, združeni socialisti in komunisti 7, SKS 6 in NRS 2.

Do danes popoldne klerikalci še niso pri sodišču prilavili svoje liste za mesto Ljubljano, katero je danes jutraj objavil «Slovenec». Nosilec klerikalne liste je zdravnik dr. Anton Brečelj, za njim pa kandidirajo industrialec Anton Rojina, odvetnik dr. Juro Adlešič, glavni urednik Frac Terseglav in žel. zvančnik Josip Rajnar.

Klerikalna lista za Ljubljano je nekaj

zasilen izhod iz srditih notranjih bojev, ki so se vršili v stranki za kandidature. Ofi cijelno vodstvo je odločno odklanjalo mladinskega kandidata dr. Stanovnika, mladini pa niso hoteli pristati na kandidaturi ravnatelja Avseneka in odvetnika dr. Adlešiča. Tako so prišli na dr. Brečelja, ki pa kandidira na sigurnem mestu tudi v ljubljanski okolici. Zato bo ljubljanski mandat odločil, tako da se vodstvo SLS nada, da bo v oblastno skupščino vendarle prišel tudi dr. Adlešič.

Združeni socialisti in komunisti so danes vložili listo za Kamnik, ki jo sodišče prvotno zavrnilo radi nekaterih pogršk.

V ponedeljek ob 17. poteče pri deželnem sodišču rok za vlaganje kandidatnih list.

Kakor čujemo, nameravajo radikali v Ljubljani postaviti kot nosilca liste dr. Vladimira Ravniharja, ki bi ga podpirali tudi radičevci.

Včeraj dopoldne sta vložila pooblaščenca SDS in NSS pri deželnem sodišču kandidatno listo za srez Ljubljano - okolico s 7 kandidati. Nosilec liste je Fran Zebal, posestnik in trgovec na Rudniku pri Ljubljani. Med drugimi kandidirata na tej listi: Fran Svigelj, magistratni svetnik v pokouju in posestnik v Ljubljani, in Franjo Rupnik, železniški strojevodja v Ljubljani.

Kandidature na Hrvatskem in v Dalmaciji

— Zagreb, 18. decembra. Pri tukajšnjem sodišču je bilo do danes popoldne za mesto Zagreb vloženih pet kandidatnih list. Na prvem mestu je kandidatna lista SDS. Nosilec liste je dr. Ljubomir Tomašić. Za zagrebški srez so bile doslej vložene le tri kandidatne liste, v drugih hrvatskih srezih pa v celem le 70, tako da bodo sodišča tekom zadnjih dni morala potrditi gotovo še veliko število novih kandidatnih list.

— Split, 18. decembra. Nosilec kandidatne liste SDS v Splitu je Dujo Mikatić. Za listo SDS bodo glasovali tudi splitski radikali. — Nosilec liste SDS v splitskem srezu je bivši upravnik splitskega gledališča Niko Partulović.

— Split, 18. decembra. Radićeva stranka je sklenila s komunisti volilni pakt v Dalmaciji. V splitskem srezu kandidira na drugem mestu Radićeva liste znani komunist Baljaš. V Splitu samem kandidira na Radićevi listi bivši komunistični poslanec v konstituenti V. Jelasek.

Fašistovski prevrat v Litvi

Pred državljansko vojno.

— Berlin, 18. decembra. Listi poročajo iz Rige, da je na Litvanskem izbruhnila vojaška revolucija, ki jo so uprizorili litvanski fašisti. O revolucionarnem puču, ki je uspel brez prelivanja krvi, se doznajajo sledeče podrobnosti. Ze v četrtek popoldne je vladala v mestu Kovnu nervoza med prebivalstvom. Seja parlamenta je trajala do 3. zjutraj. Točno ob 3. je vdril v parlament ofi cir z oddelkom vojaštva in stopil na oder. Ofi cir je odstavil v imenu armade vlado in razpustil parlament. Med tem je vojaštvo zasedlo poslopje in razpršilo poslance. Puč je izvedlo vojaštvo pod vodstvom litvanskih fašistov.

Iz notranjosti republike prihajajo poročila, da je veliko garnizij ostalo odstavljeni vladi zvestih in da je pričakovati izbruha krvave meščanske vojne. Fašistovski usmerjeno vojaštvo je aretiralo vse člane dosedanje vlade in imenovalo bivšega državnega predsednika Smetono za državnega poglavarja.

— Varšava, 18. decembra. Po poročilih iz Kovna se armada v večini ni priključila fašistovski revoluciji, ampak je ostala zvesta stari vladi. Protirevolucionarne čete se oborožujejo v mali trdnjavi blizu Kovna. Tudi delavstvo je proti novi vladi. Železničarji izvajajo pasivno resistenco. Revolucionarne čete so aretirale bivšega ministrskega predsednika, ministra notranjih del in vojnega ministra.

SLOVAŠKI RADICI

— Bratislava, 18. decembra. «Slovak», glavno glasilo slovaške ljudske stranke, piše, da je definitivno rešitev vprašanja vstopa slovaške ljudske stranke v vlado trella na nove nepredvidene težave. Pogajanja so zato odgodena do ponedeljka. Politični položaj v pogajanjih med Čehi in Slovaki se menja vsako uro. Ne ve se, kaj prinese jutrišnji dan.

V Angliji smo naročili več vojnih ladij

— London, 18. decembra. Jugoslovenska vlada je naročila pri neki angleški tvrdki šest torpedov in dve podmornici.

RADIČEVE SKUPŠČINE V ZAGREBU

— Zagreb, 18. decembra. Stepan Radić, ki se je vrnil iz Beograda, priredi jutri dopoldne na treh krajih v Zagrebu volilno skupščino, na katerih bo govoril o političnem položaju.

PRED NOVIMI NEMIRI V MEHIKI

— Newyork, 18. decembra. General Huerta je izjavil, da bo najkasneje v dveh tednih upadel v Mehiko ter pričel vojno proti sedanjemu predsedniku mehiške republike Callesu.

Stabilizacija dinarja

V svojem ekspoziju k predlogu proračuna za l. 1927/28 s prejšnjimi proračuni, ne smemo pozabiti na stabilizacijo našega dinarja napram zlati valuti. Problem naše valute je sploh v najtežnji zvezi s kretanjem naših proračunov po vojni. Znano je, da smo ustavili padec dinarja začetkom l. 1923, ko je imel dinar samo 4/96 svoje zlate vrednosti. Od januarja istega leta je tečaj dinarja stalno naraščal tako, da je dosegel v avgustu 1925 že 9.30. Potem se je po neznatnem kolebanju v prvih 9 mesecih 1926 stabiliziral na 9.13—9.17. To je nedvomno zadovoljiv rezultat naše finančne politike.

Kot efekt porasta in stabilizacije dinarja se je zvišala tudi njegova kupna moč na domačem trgu. To je razvidno iz indeksa cen v trgovini na debelo, ki je znašal v zlati valuti v aprilu 1925 165.4, v januarju 1926 pa 146.3 in v avgustu 1926 samo 132.1. Padec indeksa cen je znaten. Jasno je torej, da je srednja kupna moč dinarja na domačem tržišču porasla in da je postopni padec cen splošni pojav, ki karakterizira zadnje čase svetovno tržišče. Pri nas pomeni kretanje cen v prvi vrsti prilagoditev kupne moči dinarja njegovi borzni vrednosti, t. j. tendenco stabiliziranja teh dveh elementov in odstranitev disparitet med njima, ki mora nastopiti na domačem tržišču, ako se vrednost domačega denarja poveča. Kadar bo ta dvojni rezultat dosežen in se bo narodno gospodarstvo popolnoma prilagodilo denarnim razmeram, bo dana možnost rešitve našega valutnega problema zakonskim potom.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. INOZEMSKA BORZE. Curih, Beograd 9.12, Pariz 20.70, London 25.09, Newyork 517.50, Milan 22.95—23, Berlin 123.25, Dunaj 73. Trst: Beograd 93.60, London 108.75, Newyork 22.35, Pariz 89.50, Praga 66.25, Curih 432.

Gala gostovanje celega ensembela „Casino de Paris“ iz Pariza
v originalni razkošni reviji

„Bonjour Paris“ z svetovno plesalko MISTINGUETTE

Zanimivosti iz naših krajev

Tat, ki se skriva v orgljah. — Salomonska določitev varuha bogati dedinji. — Pustolovka, ki je noče sprejeti v svoje varstvo nobena policija.

Na Trati v Poljanski dolini so v sredo ujeli nevarnega svedrova in tatu, čigar identitete še niso ugotovili; gotovo pa je, da ima mož številne pregrehe na svoji vesti. Zlikovec se je prav za prav sam ujel v post.

Omenjenega dne dopoldne se je pojavil v farji cerkvi na Trati neki sumljiv tujec, ki je vzbudil pozornost župnikove sestre. Opozorila je nanj cerkvenika, ki je poslal v cerkev svojo ženo, da pogleda, kaj se dogaja. Cerkovnikova žena je preiskala vso cerkev, a ni opazila ničesar sumljivega. Okoli 16. je šla žena s svojo hčerko ponovno v cerkev, da bi zvonila nekemu mrliču. V cerkvi je dišalo po vinu in tobaku, kar je cerkvenikova žena sporočila takoj župniku. Župnik je nato sam odšel v cerkev, pregledal vsak kotiček in nato stopil še na kor, a tudi tam ni našel ničesar. Končno je preiskal še orglje in opazil, da se ena okvirna deska ni dala premakniti. Potegnil je iz žepa električno svetilko in posvetil za orglje. Tu je opazil, da leži neki mož na mahu. Župnik je mirno odšel s kora in obvestil o stvari poveljnika obmejne straže kapetana Potočnika. Hip nato je vojaštvo zastražilo vso cerkev, oddelek vojakov pa je preiskal njeno notranjost. Na koro so vojaški izsledili neznanca, ga prijeli in olvčili na orožniško postajo v Poljane. Neznani zlikovec je imel pri sebi razna vlomilska orodja. Po končanem zaslišanju so ga izročili sodišču.

Na originalen način si je pomagalo županišče občine H. v Slovenskih gorah iz hude zadrege. Nedavno je tam umrla na porodu z otrokom vred bogata posestnica. Zaprtila je eno leto staro hčerko, ki je sedaj brez roditeljev in edini dedič velikega posestva. Na županstvu se javljajo dan za dnem možni in fantje iz okolice, ki bi takoj prevzeli otroka in posestvo v oskrbo. Župan se ne more upirati tej zahtevi; hotel je postopati popolnoma nepristransko ter zato na salomonski način rešil kočljivo zadevo: Sklenil je, da naj odloči žreb, kdo bo varuh deklice in upravitelj posestva, eventualno še deklica doraste, tudi njen ženin. Farani so sedaj radovedni, kako bo končalo to čudno zrebanje in kdo bo oni srečnejši, ki ima tako lepo perspektivo...

Beograd ima zopet svojo velikomestno senzacijo. Cela tri leta se je gibala najodličnejša beogradska družba okrog neke grofice, ki je prirejala bogate podedine in okanalijske. Polavila se je v Beogradu pred kakimi tremi leti. Sprva je nastopala bolj skromno, ko pa se je že nekoliko »udomčila«, je postala kmalu prava družabna znamenitost. Izdajala se je za madžarsko grofijo Gros-Serina. Svojim gostom je često pripovedovala o svojih velikih posestvih na Madžarskem, o svojem plemstvu, ki ga je prejel neki prednik že v petnajstem stoletju v Italiji. Prav živo je znala slikati dogodke leta 1918, ko je njen mož postal žrtev boljševiške revolucije in je morala sama pobegniti v inozemstvo. Bila je lepa ženska in takim možem svet se mnogo raje verjame. Žensk ni posebno marala v svoji družbi, zato pa so jo tam raje posekali možki zastopniki najodličnejše beogradske družbe. Prirejala je pojedine, ki so končavale običajno z orgljami. Našla si je kmalu toliko prijateljev in zaveznikov, da si policija ni upala blizu nje. Končno pa je njeno početje začelo vendarle presaditi policijskim organom, ki so uvedli tajno polvedovanje po zloglasni grofici na Madžarskem. Na veliko začudenje pa je budimpeštanska policija odgovorila, da tam o kakih

Pirar:

Marta

Velemestna slika.

V temi mrzlih zimskih večerov je sameval med spečimi vtrovi in šolskim poslopji s praznimi sobanami vhod v poslopje dijaškega kluba. Procesija mladih dijakov in dijakinji so je pometila vsak dan po slabo tlakovani ulici proti klubu. Podnevi je odmeval po lesenem poslopju smeh, čuli so se pogovori v dvajsetih evropskih in azijskih jezikih, dijaki in dijakinje so se zbirali na klopih okrog glavnega stebra; ki je podpiral strop zakajene in nikoli prežarčene dvorane. Dirindaj je vladal tu od jutra do večera. Nekdo je zaigral od dolgega časa na klavir. Zazvonilo je. Včas se je madžarske študentke lotilo domotožje in zapela je tiho pesem svoje domovine. A takoj je zopet utihnila.

Zvečer so vstale osamljene ruske devojke od knjig in hitele pogledat, so li njihova imena na seznamu srečnih, ki so dobili pozdrave od doma. Vrišče in trušč je bil vedno večji. Od kuhinje, kjer je ropotala posoda, in od jedilnice, kjer so čakali študenti v dolgi vrsti na juho, je šlo do podstrešja nad plesno dvorano, v kateri so se pričeli plesati. Plesalo se je vse povprek. Rusi, Estonci, Armenci, Židje, ljudje izrazito orientalskega tipa, so plesali ameriške

grofici Serina ničesar ne vedo ter da gre bržkone za znano madžarsko pustolovko, vdovo nekega trgovca Grosa v Arađu; rodom pa je iz Debrečina, ki spada sedaj k Rumuniji.

Sedaj je bilo grofične glotije kajpak kmalu konec. Kljub vsem mogočnim intervencijam jo je beogradska policija izgnala. Nastala je je nova težkoča. Policija jo je najprej poslala na Madžarsko, toda budimpeštanska policija je noče sprejeti, češ da je rumunska državljanka, Romala je torej iz Budimpešte v Bukarešto, a tu so se je prav tako branili. Take sorte ljudi imajo sami dovolj in nočejo, da bi morali skrbeti še za razuzdane Madžarke. Porinili so jo zopet nazaj v Beograd, češ vi sami glejte, kako se je boste znebili! In beogradska policija si sedaj lomí glavo, kam z njo. Med njenimi divjšimi prijatelji bi se sicer našel še marsikateri, ki bi se je rad usmili, toda grofice, ki jih goni policija, niso več za »bojlo družbo«, tudi če so prej zavzemale morda prvo mesto. In tako bo lažna grofica še nekaj časa čakala v policijskih zaporih na rešitev. Da ni postala preoblesna, bi morda še danes lahko igrala vlogo grofice in vsi bi jo še nadalje oboževali in obudovali...

Poneverbe pri materijalnem skladišču v Mariboru.

Kakor smo že včeraj poročali, je bil te dni aretiran v Mariboru načelnik materijalnega skladišča državne železnice Franc Jarh. Aretacija je vzbudila po vsem mestu in okolici velikansko senzacijo. V kolikor je dogmala doseganja pretiskava, gre za primanjkljaj v znesku 622.000 Din. Domneva pa se, da je škoda, ki jo trpi država, še mnogo večja.

Zadeva je izzvala tem večje presenečenje, ker je bil aretirani načelnik Jarh na glasu kot dober gospodar. Udeleževal se je na gospodarskem in političnem polju ter je v zadnjem času igral ugledno vlogo v radikalni stranki. Svoječas je osnoval z lepim uspehom poslojčo »Jugoslovensko hranilnico in posojilnico« v Mariboru, ki daje posojila zlasti železniškim nameščenim, pa tudi privatnim uradnikom. Poleg tega se je bavil tudi z drugimi posli, ki pa so ga končno menda zavedli na stran pota.

V zadnjem času so opazili, da v skladišču, ki mu je načeloval Franc Jarh, ni vse v redu. Železniška uprava je začela radi tega sumiti ter je dala skladiščno osobe nadzorovati. Pred par dnevi pa je železniška direkcija v Ljubljani odredila nenadno revizijo v materijalnem skladišču v Mariboru. Komisija je izvršila natančen pregled skladišča in knjig ter je ugotovila približno vsoto, ki manjka. Načelnik Jarh je takoj po prihodu komisije postal zbežan ter se je začel skrivati.

Komisija je že v ponedeljek odkrila nepravilnosti, Jarha pa so mogli še le v četrtek aretirati. Oddan je bil v zapore okrožnega sodišča v Mariboru. Nadaljno preiskavo vodi sodišče skupno z železniško policijo in ravnatelstvom državne železnice v Ljubljani. Istčasno z Jarhom so bili aretirani še trije uradniki, o katerih se sumi, da so bili ali v dogovorjeni zvezi z Jarhom ali pa so vsaj morali vedeti za njegovo početje.

V zvezi s tem so se raznesle po Mariboru govorice, da je pri teh malverzacijah prizadeta tudi »Jugoslovenska posojilnica in hranilnica«, pri kateri je bil udeležen Jarh. V pomirjenosti javnosti lahko ugotovimo, da je ta zavod, ki ga upravlja pose-

ben odbor, pri celi zadevi popolnoma neprizadet. Tam se niso izvršile nikake neurednosti. Škodo trpi le državna železnica, ki pa se bo odškodovala na Jarhovem velikem posestvu, ki ga ima na Pujskem polju.

Sport

Glavna skupšina ASK Primorje

V nedeljo, 12. decembra, se je vršila v areni Narodnega doma glavna skupšina ASK Primorje. Iz poročil funkcionarjev posnemamo razne podatke o klubovem delu in napredku v l. 1926.

Iz tajniškega poročila izhaja, da je klubovo upravo vodila eksekutiva dveh, treh funkcionarjev, ki pa so k vsem širšim akcijam pritegovali tudi načelnike in ostale klubove delavce. Najvažnejše akcije so bile v družabnem pogledu Črno-bela reduta, v sportnem pa volitve v podsavce, manifestacijska skupščina, ki je razpršila razne nesnovane govorice, nadalje pravna pogajanja, ki pa so ostala brez želenega rezultata in končno finančna akcija, ki je uspela. Ob boku kluba se je pojavila poleg zasebnega sportna družba, ki je prevzela klubove naprave in bo v bodoče financirala »Primorje«.

Od funkcionarjev so si stekli v preteklem letu zasluge: gg. inž. Debelak, Buljevič, Zajc, major Jaklič, Kuret, Podgornik, ravatelj Šetina, Saksida, Rybač, S. in D. Sancin, dr. Bajič, dr. Birs, Vončina in drugi.

Poročilo nogometne sekcije navaja razne rezultate. Klub je priredil veliko klubsko tekmo. Sekcijsko vodstvo opozarja na delstvo, da dosega njegova moštva na prijateljskih tekmah, zlasti pa na zunanjih tleh najlepše uspehe, dočim odpovedujejo na društvenih tekmovanjih, kar je znamenje, da je domače prvenstveno tekmovanje iregularno. Moštva goje izrazito kombinacijsko igro. Prvo moštvo si je osvojilo zimski (Krisperjev) pokal in izšlo iz tekem z Ilirijo dvakrat zmagovito, enkrat z neuspehom. Nogometna sekcija je vzgajala veliko število dobrih nogometašev. Z odhodom Buljeviča v Zagreb je vprašanje trenerja zopet akutno. Izkustva v tej sekciji dokazujejo, da se je treba še naprej držati pravega amaterskega sporta in izpremeniti razmerje do prvenstvenega tekmovanja. Primorje je igralo v Ljubljani, Novem mestu, na Rakeku, v Trbovljah, v Celju, Mariboru, Karlovcu, Zagrebu, Celovcu in Gradcu. Načelnik sekcije je bil g. Buljevič, tajnik g. Kuret.

Lahkoatletična sekcija poroča, da je otvorila sezono z lepimi izgledi. Sekcija razpolaga z najboljšimi tekači v državi. Njeni atleti so sodelovali na prireditvah v Ljubljani, Novem mestu, Celju, Mariboru, Zagrebu, Dunaju, Pragi in Varšavi. V državni reprezentanci so bile štirje člani ASK Primorja (dr. Perpar, Valtrik, Močan, Slapničar). Atletinje držijo večino jugosl. rekordov. Prva jugosl. svetovni rekord je postavila članica ASK Primorja (Križeval). Državne reprezentance ni mogoče sestaviti brez atletinje in atletov Primorja. Sekcija je vodil Danilo Sancin.

Hazenska sekcija zaznamuje lep napredek. Družina je nastopala z uspehom v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, v Trstu, na Rakeku. Sekcija vodi (obtem kot trener) g. Vončina.

Plavalna sekcija radi nepovoljnih vremenskih prilik letos ni mogla stopiti v akcijo. Kopališčne naprave ob Ljubljani so bile na razpolago celokupnemu članstvu.

Kolesarska sekcija je prevzela organizacijo in vodstvo te sportne panoge v Ljubljani; priredila je veliko število kolesarskih tekem. Sekcija vodi g. Brumat.

Veslačni in družabni odbor razvija živahno akcijo in pripravlja zopet reduto, ki bo po možnosti še nadkrilila lansko črno-belo reduto.

Med članstvom in funkcionarji se razvija tesno prijateljstvo in vlada najlepša sloga in družabnost. V klubu veje mlad svez duh, ki se ne plaši odkrite besede in ki ne pozna kompromisov.

La blaginjskega poročila izhaja, da je imel klub lani 102.000 dinarjev dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Svoje delo razvija klub zlasti med ljubljansko srednješolsko in visokošolsko mladino. Skušal se bo približati idealnemu

amaterstvu, kakoršnega gojijo na angleških in ameriških univerzah.

SK Ilirija v letu 1926

Iz poročil podanih na obnem zboru Ilirije v sredo, 15. t. m. posnemamo o klubovem delovanju naslednje podatke, ki bodo zanimali tudi širšo javnost:

Klub šteje 642 članov in spada po svoji vsestranski delavnosti in lepih uspehih med prve klube v državi. Redno članstvo se je udeleževalo v sedmih sekcijah, ki so imele skupno 180 prireditev. Člani in članice Ilirije so si priborili štiri državna prvenstva: v drsanju, smučanju, lahki atletiki in vodnih skokih. Poleg tega ima klub več prvenstev Slovenije in več posrednih prvakov v lahki atletiki. V tekmovalnem letu se je vršila proslava 15letnice, ki je predložila javnosti nazorno sadove 15letnega dela za procvit slovenskega in jugoslovanskega sporta. Centralnemu odboru je uspelo strniti v ta namen skoro vse razpoložljive sile SK Ilirije; tudi javnost, časopisje in oblasti so šle v vsakem oziru na roko. Na proslavi so sodelovali poleg domačih tudi vodilni klubi v državi in inozemski atleti, kar je dalo prireditvi mednarodno značaj. Odbor smatra proslavo 15 letnice za doslej najlepšo manifestacijo sportne misli v Sloveniji.

Nogometna sekcija (načel. Betetto) šteje 98 članov in je odigrala 71 tekem, v katerih je dosegla imponanten score golov 405:118. Poleg prvenstva in podsavčnega pokala, si je l. moštvo priborilo pokal Ljubljane in Gospodarski pokal. V tekmovalnem letu so nastopili za belo-zelene barve 200 krat: Beltram, Oman, Gabe in Lado Zupančič; 100 krat pa Pogačar, Miklavčič in dr. Tavtar.

Lahkoatletična sekcija (nač. prof. Cop) šteje 100 članov in je napredovala predvsem v organizatoričnem in tehničnem oziru, kar je največja zasluga gg. Gnidovec in Oblaka. Sekcija ima izvršnega materijal, ki stalno napreduje pod dobrim tehničnim vodstvom ter je poleg 5 slovenskih, dosegla tudi en državni rekord. V svojih vrstah ima atlete, ki spadajo med jugoslovensko elito, in si je vzgajala tudi dober naraščaj.

Damska sekcija (nač. dr. Mayer) ima 80 članic. Doseženi uspehi so nad vse zadovoljivi. Članice so si priborile prvenstvo Slovenije v hazi in državno prvenstvo v lahki atletiki. Hazenski se so nastopile v 31 javnih tekmah, od teh 7 izven Ljubljane in dosegle skupen score 211:128. Izšla je kot zmagovalka jubilejnega turnirja Atene in si pridobila zasluge v propagandnem oziru s tekmami v Celju in Rogasji Slatini. V lahki atletiki je velepomemben nastop atletinje na mednarodnem mitingu v Celovcu, kjer so v borbi z dunajskimi atletinjami, priborile vsa prva mesta in dosegle v treh disciplinah boljši rezultat, kot obstoječi jugorekord. Ilirijanke imajo več državnih rekordov. Kvaliteta atletinje se približuje mednarodni višini.

Smučkosankaška sekcija (nač. Vrančič) ima 108 članice. Vzgojila si je izvrstno smučko tekmovalno vrsto, ki si je priborila državno prvenstvo in več drugih lepih uspehov. Joška Janša in M. Bloudkovo je savez odposlal na mednarodne tekme v Zakopane, ki so pa bile v sled slabega vremena odpovedane. J. Janša se je udeležila tekme za prvenstvo Tatve in dosegel v drugi kategoriji II. mesto.

Drzinalna sekcija (nač. Jerman) šteje 35 članov, a je imela jako slabo zimo. Ilirija je edini klub, ki goji umetno drsanje. Bilo je vse skupaj 30 drsalnih dni. Vršila se je samo jubilejna prireditve.

Teniška sekcija (nač. puk. Bleiweis) šteje 98 članov. Častno je bil klub zastopan na prvenstvu Slovenije. Sekcija je priredila jubilejni in klubski turnir.

Plavalna sekcija (nač. Kandare) je imela jako neugodno kopalno sezono. Prostor za trening je dal na razpolago LSK, za kar mu izreka odbor zahvalo. Plavalne tekme so bile vse odpovedane v sled mrzle vode. Pomemben je uspeh Kordelčiča, ki je dosegel na Duna ju v mednarodnem plavalnem mitingu v vodnih skokih II. in III. mesto. Ponovno je tukaj dosegel državno prvenstvo v skokih z deske 5 m.

Pri služajnostih je bil soglasno sprejet predlog zvišati članarino dijakov in naraščaja na 3 Din mesečno.

— Primorje — Jadran. Na igrišču ASK Primorje se odigra jutri ob 14.30 prijateljska tekma med Primorjem in Jadrantom. Ker sta obe moštvi v dobri formi, je pričakovati prav lepe in zanimive borbe.

— I. SSK Maribor igra jutri v Gradcu proti Sturm. Upamo, da bo Maribor častno zastopal naš sport v inozemstvu in se revanžiral za velik poraz, ki ga je doživel ob gostovanju Sturm v Mariboru.

— »Slovenski sport«. Izšla je 41. številka »Slovenskega sporta«. List prinaša uvodoma članek o naših zimsko-sportnih pripravih, dalje obširno poročilo o obnem zboru SK Ilirije in razne druge aktualne

članke. »Slovenski sport« stane četrtletno 20 Din in se naroča: Ljubljana, Rimska cesta 10/L.

— Nove sekcije SK Ilirije. SK Ilirija ustanovi v najkrajšem času svojo tekočatsko letsko sekcijo in »Ping-pong« družino. Teškoatletično sekcijo je do sedaj imel samo SK Slovan, vendar se ta radi nezdostne konkurence ni mogla razviti. »Ping-pong« družina pa bo prva v Sloveniji in menda tudi v vsej državi.

— Vienna — Gradjanski 3 : 3. Včeraj je v Zagrebu gostovala dunajska Vienna proti Gradjanskemu in dosegla samo neodločen rezultat v razmerju 3 : 3. Gradjanski je bil v izvrstni formi.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: sobota, 18. decembra 1926; katoličani: Felicijan; pravoslavni: 5. decembra, Sava, osv.; muslimani: 12. džumel-ahira 1345; židje: 13. tebata 5687.

Jutri: Nedelja: 19. decembra 1926; katoličani: Vrbani; pravoslavni: 6. decembra, Sv. Nikola; muslimani: 13. džumel-ahira 1345; židje: 14. tebata 5687.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: ob 16. »Slaba vest«; opera: »Figarova svatba«. E.

Kino: Matica: »Volkovi tulijo«. Dvor: »Logarjeva Krista«. — Ideal: »Roman rod binc Walldorf«.

Akademija srednješolskega društva »Zor« ob 20. v Ljubljanskem dvoru pod okriljem »Sofo«.

PIREDITVE V NEDELJO.

Gledališča: Drama: »Triglavska bajka«. — Opera: ob 15. »Manon«.

Kino: Matica: »Volkovi tulijo«. Dvor: »Logarjeva Krista«. — Ideal: »Roman rod binc Walldorf«.

»Potovanje okoli sveta«, kulturni film ob 9.15 in 11. v »Matici«.

Predavanja: Ob 10. na univerzi: »Zensko vprašanje v kazenskem pravu« (profesor dr. Metod Dolenc).

Sportne prireditve: Primorje — Jadran ob 14.30 na igrišču Primorja.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Sušnik, Marijin trg; Kural, Gospodarska cesta.

Solnce zaide danes ob 16.20, vzide jutri ob 7.33 in zaide ob 16.20.

Mesec vzide danes ob 15.52, zaide jutri ob 6.28 in vzide ob 16.39.

Germanizacija slovanskih manjšin v Nemčiji

Vsa nemška ekspanzivnost, ki je bila »preobratom« v ustanovitvi narodnih držav na vzhodu in jugu zajezena, se je sedaj vrgla na slovanske narodne manjšine v Nemčiji. V Nemčiji se namreč danes kljub najhujšemu zatiranju glasom uradnega štetja živi nad 2 in pol milijona Slovanov, največ Čehov, Poljakov in Lužiških Srbov, ne računajoč one številne pripadnike slovanskih narodov, ki so razkropjeni po industrijskih centrih širom celine Nemčije.

Začetkom decembra je razpravljal nemški parlament o predlogu gospodarskega odbora glede zaštite nemške vzhodne meje, t. j. proti Poljski. Vsi govorniki od skrajne desnice do skrajne leve so v debati naglašali »slovansko nevarnost« ter zahtevali energične protikupe. Za »obrambo« je bilo dovoljenih mesto zahtevanih 32 celo 40 milijonov zlatih mark, t. j. krog 600 milijonov Din, kar se bo v prvi vrsti porabilo za germanizacijo narodnih manjšin, kajti v tem vidijo nem. ekspanzivnosti največjo varnost 60milijunskega nemškega naroda. Da je nemški parlament kljub vladajoči gospodarski krizi brez ugovora dovolil v take namene tako velikanske vsote, je samo znak, da hoče Nemčija napram sosednim slovanskim narodom nadaljevati politiko iz leta 1914.

Budišinski dnevnik »Srpke Novine« javlja, da je nemški parlament naknadno odobril še 2 milijona zlatih mark specielno za germanizacijo lužiških Srbov, kar je že svoj čas v proračunski debati zahteval naš poslanec dr. Grandauer. Minister notranjih zadev pa je na intervencijo bavarskih poslancev izjavil, da dobe vse pokrajine, ki meje na slovanske države, še posebne podpore v svrhu okrepitve nemškega življa v popolnoma slovanskih krajih. Vsi narodi so se v svetovni vojni vsaj nekaj naučili, Nemčija pa šla dezdevno z zaprtimi očmi skozi ona krvava leta...

vala za neko tvrdko. Hotela se je povzpeti višje, hotela je biti elegantna.

»Samo stotisoč bi rada!« Sirota sem, sirota, je šepetala v nočnem lokalu enemu svojih številnih prijateljev. Nekega dne je kljub protestu domačih pripeljala znanca na stanovanje. Spustila je rolete in se vrgla v njegovo naročje. »Sirota sem!« je vzkliznila. »Pri tej priči naj umrem, ako ni res. Se to noč naj oslepim, če nisem res sirota.«

Ni čutila profanacije svoje prisrge. Bila je slepa v mislih na svoje božanstvo, kateremu so se klanjala pred njo že mnoga pokolenja — za denar, bogastvo. To je bilo solnce, ki ji je sijalo. Iz njegovih kovinskih žarkov je rastle njena hladna lučben.

Nobenemu ljubimcu ni prišlo na misel, da izvira njena lučben iz blaznosti. Zmešalo se je ji na fiksni ideji »imeti več«. Skoraj vedno so jo varali, ker ni dobro poznala svoje obrti. Bila je ena izmed mnogih, a vendar nikoli ni padla tako globoko; bila je židinja in intelekt ji je odseval iz obraza. In bila je desetkrat slabša od njih; ni se valjala v blatu iz obupa ali bede, kakor tisočere druge, marveč z največjim naporom volje. Vedela je, da se žrtvuje. Vdajala se je pri polni zavesti. Ni čutila, pač pa mislila razuzdano. Često je bilo v njenem telesu več sramu kot v njeni duši.

poznati. Poznal jo je mladi madžarski zdravnik, ki se ni znal sprizniti z mestom, ki mu je bilo tuje, ne ločiti od poslopja, kjer je z rojaki študiral. Seznanila sta se z njo dva slušatelja višje trgovske šole, katerima je njena zunanost ugajala. Ker sta se pripravljala za trgovski poklic. Tem se je pridružil trgovski potnik neke dunajske tvrdke, ki je imel povsod svoj nos. Nekoč je lezel za njo v vagon in stal na hodniku pred njenim kupejem celo uro, da bi videl, kako se bo seznanila z nekim mladim njegovim rojakom.

Poznali so jo iz kavarne, z vlaka, z ulice. V dijaškem klubu ni mogla dolgo ostati. Odšla je, ne da bi se poslovila. Vleklo jo je tja, kjer je prekinila svoj pot iz objema v objem. V dijaški klub je zašla samo po naključju, ako jo je pot ravno dovedla mimo. Odšla je z doma v času, ko so ulice oživele, ko so se vračali iz province v avtomobilih zastopniki trvdik in hiteli domov, da prežive na račun dobre kupčije večer v družbi lepih žensk. Svetlobne reklame so metale luč na njen obraz, ki je tudi hitro vzplamteval in ugašal.

Ni se ustavljala, ne zahvaljevala za pozdrave. Njen odgovor je bil vstop skozi vežna vrata, kjer je počakala svojega znanca in pozdravila njegov prihod kot nekaj samo po sebi umevnega. Ne da bi mu segla v roko, ne da bi se ozrla nanj, je nadaljevala svoje

razmišljanje tako, kakor da je nepoklicana roka slučajno prestrigla nit njenih misli.

Pri prvem srečanju mu je morda med smehom, dovipni in koketiranjem pripovedovala v presledkih storijo o zlobi svojega bogatega očeta, ki ji prepoveduje občevati z možikimi in ji odklanja vsako denarno podporo, češ da se mora spametovati. Pri drugem srečanju se je včas pripetilo, da je izdala ljubimcu tajnost, da se ne more peljati s tramvajem, ker je slabo izračunala čas in izdatke. Potem je pa šlo vse svojo pot. Korak za korakom se je pogrezala v močvirje in kmalu ni več čutila potrebe govoriti o stvareh, ki z njeno obrtjo niso imele nič skupnega. Njena strast se je vedno bolj razvnela. Samica je videla smoter življenja samo v samcih. Besede ni znala držati. Vse je šlo na račun obljubljene oči oči. Komaj je prišla domov, je že zopet hitela v mesto. Morda jo je kdo čakal ali pa tudi ne. Danes je rekla: Nisem na prodaj. Jutri se je pa razgalila, češ: Glej, kakšna sem! Vsa vinar je desetkrat plačala z vročimi, strastnimi poljubi v kaki temni veži.

Njen oče je bil trgovec v malem predmestju. Rodbina je bila številna in siromašna. Izrabiti je bilo treba vsako priliko. Dohodki niso zadostovali niti za vsakdanje potrebe. Marta je ši-

plese. Napenjali so vse sile, da bi posnemali hladno in preračunano umetno divjaštvo preciviliziranega zapada, ki se je napil črnske krvi. Nekaj siromastnih študentk je stalo dolgo pred potnimi zrcali v prenapolnjeni garderobi. Naenkrat so premagale zadrego in stopile v plesno dvorano, kjer se je na veliko prodajalo človeško meso.

Tudi ulica je posetila pestr svet študentov in študentk in dišalo je po cenenih parfumi.

Včasih, ob svečanih prilikah, so se pojavili zunaj pred leseno ograjo tudi avtomobili. Videti je bilo klovnovinaste plašče in svilene obleke. Tako je prišla tudi Marta.

Kot ženska svoje rase je imela rjav svetlo polt in smeh v očeh, ki je ugasnil vedno, kadar so se njene trepalnice razširile pod koketstva polnim pogledom iz globin. Drobne rdeče ustnice, fino pobarvane z rdečilom, globoke zareze okrog ust, goste obrvi — bila je prava lutka. Da, bila je velika, smela lutka. Kadar je ležala v naročju mladeniča, mu je nalašč nagajala, da je lutka, ki ne spada v otroške roke.

Kadar je plesala, se je pojavil na njenem širokem obrazu izraz samozavestne lepote in bilo je, kakor da dela obraz reklamo za njeno divno postavbo. Bila je vsem tuja, izvenzemski nekater plesalec in prijatelj, ki se med seboj niso poznali in se tudi niso hoteli

Skrivnostni požigi na Gorenjskem

V zadnjih dveh mesecih je neznani požigalec zažgal 40 objektov. — Najbolj prizadeta je okolica Kranja. — Strah in razburjenje med prebivalstvom. — Vsi dosedanj varnostni ukrepi brezuspešni.

Kranj, 18. decembra.

Po vsej Gorenjski, zlasti pa v bližnji okolici Kranja vlada med prebivalstvom radi neprestano ponavljajočih se požarov in požigov nepopisno razburjenje. V zadnjih dveh mesecih ne mine skoraj nobena noč brez požara, in celo ob belem dnevu vzplamene gošpodarska poslopja osamljenih kmetov. Kmetje, ki so po letošnjih poplavih do skrajnosti prizadeti in ki so se z največjim naporom in s skrajnimi žrtvami spravili vsaj del poljskih pridelkov, ki so jim še preostali, so v stalnem strahu, da jim še to uniči ogenj, ki ga skoraj gotovo podtika brezvestna roka. V zadnjem času so se začeli požari tako množiti, da sta v zadnjem tednu skoraj dnevno javljena po dva požara.

Posebno prizadeta je vas Predoslje pri Kranju, kjer je tekom dveh mesecev pogorelo že osem objektov, med njimi tudi veliko gošpodarsko poslopje barona Zoisa. Samo v eni noči je na treh krajih gorelo. Prvi požar je izbruhnil ob 11. ponoči, drugi ob 1. in tretji med 3. in 4. uro zjutraj. Značilno pa je, da se vsi ti požigi pojavljajo le na levem bregu Save, dočim na desnem bregu doslej ni bilo še nobenega. Pač pa so na Bledu in v Radovljici v zadnjem času razni posestniki prejeli grožilna pisma, v katerih se jim žuga s požigom.

V kranjski okolici skoraj ni več vasi, kjer bi ne bil prizadet kak posestnik. Gorelo je že šestkrat v Predoslju, v Senčurju, v Podnartu, in sicer noči je ponovno pogorelo gošpodarsko poslopje posestnika Krt, vulgo Kozelj v Predoslju. O priliki požara pri baronu Zoisu, ki trpi skoraj milijonsko škodo, je opazil domači hlapec nekoga sumljivega tujca, ki je na vprašanje ironično pripomnil, da namerava kupiti pristavo, morda še danes. In res je v naslednji noči pristava do tal pogorela.

Doslej je bilo na ta način izvršenih že vrog 40 požigov, a še danes nihče ne ve, kdo je zločinec. Orožništvo si sicer na vse načine prizadeva, patrolirajo noč in dan, a vse zaman! Tudi v posameznih vaseh so domačini osnovali posebne straže, a kljub temu se požari ne prenehanje ponavljajo.

Vse to kaže, da mora biti požigalec človek, ki je o vseh razmerah dobro poučen in natančno ve, kje mu je postavljena past. Skoraj si ni mogoče drugače razlagati, kot da gre v tem slučaju za bolehnega človeka, ki trpi na piromaniji. Morda je to kak domačin, ki ga v noči prime strast in ki privedno izbira svoje žrtve. Skoraj vsi poznavalci razmer soglašajo v tem, da požigalca ni iskati med tujci. Vsak tujec, ki pride v te kraje, ne more ostati neopažen. Ta ali oni bi ga gotovo videli in tudi sicer se na deželi vsakega tujca kmalu opazi.

Vsi dosedanj ukrepi lokalnih oblasti, orožništva in županstev so se izkazali za brezuspešne. Zato je nujno potrebno, da se s strani glavarstev ukrene energična akcija, da se temu zločinskemu početju končno napravi konec. Kazalo bi morda odrediti v te kraje številnejše orožniške, odnosno vojaške patrulje, ki naj bi delj časa stražile vasi in pota. Le na ta način je upati, da bodo prenehali ti skrivnostni požari.

Razburjenost prebivalstva pa je tem bolj razumljiva, ker je bila vsa Gorenjska letošnje leto hudo prizadeta. Ljudem primanjkuje krme in živil, sedaj pa naj še to, kar je ostalo, postane žrtev brezvestnega zločinca in plamenov? Prizadete kmete je zadela nesreča tem hujše, ker so vsi večinoma zavarovani proti požaru le za malenkostne vsote, ki v večini slučajev ne dosega niti 5000 Din, dočim gre škoda v milijone. Med vsemi do sedaj prizadetimi je bil edino baron Zois čemu primerno zavarovan, a tudi on si zavarovalnino ne bo mogel zgraditi niti polovico tega, kar mu je pogorelo.

Na izsleditev požigalca pa so zainteresirane tudi vse zavarovalne družbe. Zato bi bilo v njihovem interesu, da bi s primerno subvencijo pripomogle k ojačitvi straž in k uspešnejšemu zasledovanju požigalca. V imenu teško prizadetega prebivalstva apeliramo na g. velikega župana, da s svoje strani ukrene vse potrebno, da nas reši moreh skrb in brezvestnega zločinca.

Marijo, zlasti pa «Dvigimo skupni krog», vse tri pisane za mladinske zbornice.

Cisto druga stvar je s pevskim zborom obeh učiteljskih. Pogoj sprejema na zavod je prav dober posluš, učni načrt pa predpisuje pouk v glasbi, petju in violini ali klavirju vso učno dobo. Glasovi, zlasti ženski, so izmuznjeni in sistematično večurno tedensko zborovo petje mora privedi naravno do temeljitejših in umetniško višje stojišč izvajanja. Zato po mojem mnenju ne gre istočasno postavljati na oder obeh zborov, ker se v nepoučen, vročinski mladini vzbuja pri tem tekmovalna zavist in razni drugi nelepi in učiteljem predobrodošli instinkti. Zato prirediteljem priporočamo za bodočnost le skupne, nekonkurenčne nastope.

Po državni himni je govoril abiturient realke Bižjak lep, zmehčan govor, po «Majevu» je deklariral gimnazistka Knafličeva lilecve «Kosovske sokolove», na klavirju pa je zelo talentirani gimnazijec Lipovec igral Skrbjina Preludij I. in Sukovo Husmoresko, po odstopu mojega zboru je pa spremljal gimnazijca Pfeifferja, ki je s prav močnim uspehom izvajal na violini Prohaskovo «Zl. hribov» in virtuosno Schubertovo «Čebelnice». Ob skupnem končnem nastopu je gimnazijec Lenček deklariral Preglievo «Mladina svojemu kralju», zbor pa je zapel Mehulovo «Molitve za vladarja».

Na tak način je naša srednješolska mladina kar najdostojnejše proslavila rojstni dan svojega kralja.

Občinstva je bilo v četrtek zvečer dovolj malo, v petek dopoldne pa dijaštva do vrha polna dvorana.

Naši koncerti zadnje dobe kažejo močno tendenco k instrumentalni reprodukciji. Zato pozdravljamo smotreni koncerti spored orkestralnega društva Glasbene Matice na ponedeljkovem koncertu dne 2. t. m., ki nas povede zopet korak naprej v spoznavanju svetovne glasbene literature. Kdor omalovažuje take koncerte, kaže le, da ne zna ceniti velikega pomena instrumentalne glasbe za splošno napredok glasbe. Kulturna sramota bi bila za Ljubljano, ako bi bil ponedeljkov koncert Orkestralnega društva slabo obiskan. Ob enem pa tudi velika škoda, ker si bo potem pač vsakdo dobro premislil, predno nam bo zopet nudil res umetniški koncert. Program ponedeljkovega koncerta smo že objavili. Na njem so zastopani Rusi s tremi odličnimi imeni; Glinka je ustanovitelj ruske nacionalne glasbe, Borodin član novoruske šole «Novotarijeva», Stravinski pa najmodernejši sodobnik. Koncert bo nudil tako lep pregled razvoja ruske instrumentalne glasbe. Da bo izvajanje na visoki umetniški stopnji, jamči zasluženi sloves Orkestralnega društva, jamčita pa tudi oba dirigenta, naša popularna skladatelja Adamci in Škerjanc. Koncert se vrši v ponedeljek ob 20. v Unioni; vstopnice so v predprodaji v Matični knjižnici.

Božična razstava. Udruženje Oblikujočih Umetnikov priredi v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani božično razstavo umetnin. Otvoritev razstave je jutri, v nedeljo ob 10.30 dopoldne. Razstavljene bodo slike, kipi, arhitektura, grafična dela ter umetno obrtni izdelki, vse dela naših umetnikov od najstarejše do najmlajše smeri. Skoro vse razstavljene umetnine so namenjene prodaji, zato naj nihče ne zakasni prilike, nabaviti si po ugodni ceni umetnino ali umetno-obrtni predmet, ker le na ta način je podan oblikujočim umetnikom priložnost svobodnejšega udejstvovanja.

Iz gledališke pisarne. Jutri popoldne ob 15. se poje v ljubljanski operi Masenejeva opera «Manon», ki je izmed vseh francoskih opernih del brez dvoma najljubljenejša. Opera prepletajo izredno lepe, mile arije in instrumentacija cellega dela je izredno slikovita. Delo samo je tako po besedilu kakor tudi po svoji skladbi vsakomur lahko razumljivo in brez dvoma sega vsled svoje izredne miline poslušalcu do srca. V njej nastopi cela vrsta naših najboljših pevcev. Cene za to popoldansko predstavo so ljudske in niže kakor so bile do sedaj običajne za ljudske predstave. Zvečer ob 20. se vprizori v drami Goltjeva «Trigavska bajka», ki je tako po svoj vsebini kakor tudi inscenaciji izredno primerna za odrasle in za mladino. V sredo 22. t. m. je v ljubljanski operi premijera Mozartove klasične opere «Cosi fan tutte». Ta opera, ki je v zadnjih časih na repertoarju vseh velikih gledališč, spada med

najboljša Mozartova dela. Tekst je napisal znani Mozartov libretist Lorenzo da Ponte. Opera ima dvoje dejanj in vsako dejanje ima šest sprememb. Prvo njeno izvajanje je bilo leta 1790 na Dunaju. Dejanje se vrši v okolici Neapla.

Luigi Pirandello

Kakor smo že včeraj kratko omenili, je prispel slovit italijanski dramatik Luigi Pirandello, ki ga poznamo že tudi v Ljubljani, s celim svojim ansamblom na gostovanje v Prago, kjer uprizori v Vinohradskem gledališču več svojih dram.

Človek bi mislil, da rodi Italija gledališke genije v 15letnih presledkih. Prvo moderno igrjo pripisujejo Machiavelliju. Njegova «Mandragora» je imela velik vpliv na razvoj evropske drame. Niti Moliere se ni mogel docela izogniti temu vplivu. Čez dobrih 150 let so dale Benetke italijanski gledališču genialnega reformatorja Goldonija. Istočasno je položil grof Alfieri temelj moderne tragedije. Konec 19. stoletja pomeni zopet zastoj v razvoju italijanskega gledališča. Iz te dobe je znano Manzonijevo romantično gledališče, poskuša Sem Benellija s psevdohistoričnimi igranji in Diacosov «Theatro Borghese». Po tem presledku se je pojavil Pirandello, ki pomeni velik prevrat v zgodovini italijanske gledališke umetnosti.

Sotrudnik «Narodnih Listov» je posetil znamenitega dramatika v ponedeljek v hotelu «Palace» in imel z njim daljši razgovor o raznih aktualnih problemih, tičočih se gledališke umetnosti. Vprašal ga je najprej, kdaj mu je prišlo prvič na misel napisati dramo. Pirandello se je nasmehnil in odgovoril: «Pozno. Rtmzmeroma zelo pozno! Bil sem že 50 let star. Poprej sem pisal novele in romane, toda svetovna vojna je napravila v moji duševnosti velik prevrat. Iz dobe med svetovno vojno je odmevalo nekaj silnega. Zdelo se mi je, da je treba tudi v umetnosti najti izraz teh močnih struj v duhovnem razvoju evropskih narodov. Zato sem izbral formo gledališke igre, kjer ima gledalec mnogo opraviti z ljudmi iz mesa in krvi in kjer neposredno dojmi umetniško kreacijo.»

Tu bodi omenjeno, da je začel Pirandello pisati drame razmeroma sicer res pozno, na drugi strani pa je tako naglo in plodno ustvarjal, da je napisal tekom 9 let 35 gledaliških iger.

Na vprašanje, katere države je s svojim ansamblom že posetil, je Pirandello odgovoril: «Skoraj vso Evropo. Smatral sem, da uprizoritev v italijanščini občinstva v drugih državah ne bodo motile. Poleg tega sem smatral svoje gostovanje za nekako propagando italijanske gledališke umetnosti. V Draždanah sem nastopil s svojim ansamblom takoj po nemški uprizoritvi mojega dela Šest oseb išče avtorja. Moji igralci so zanesli v igro toliko ognja in entuzijazma, da je bil uspeh sijajen.» Češki novinar ga je nato vprašal, kje so bile njegove drame najboljše igrane? Pirandello je odgovoril: «Prirojeno italijan-

ska mentaliteta je občinstvo najboljše razumelo v romanskih deželah, v Španiji in Franciji. Zal mi niso znane češke reprodukije, o katerih sem slišal, da so med najboljše. V Parizu so igrali mojo igro «Šest oseb išče avtorja» čudovito. Prekosil jih je morda edit. Reinhardt. V Angliji je cenzura prepovedala uprizoritev te igre, češ da utegne razdražiti živce. K sreči se je zavel za igro Sh. w in jo razstiral s svojim ansamblom.»

«Kakšne okolnosti so vas privedle do negiranja objektivne resnice, ki se zrcali v vseh vaših igrh? Vaša umetniška filozofija se zdi mnogim sorodna s Schopenhauerjevo filozofijo.»

«Da povem po pravici» je odgovoril Pirandello, «sam sem si ustvaril svojo filozofijo. Cital sem pozneje o sebi te in druge hipoteze ter segle naknadno po zvezkih nemške filozofije, da se prepričam, koliko je na njih resnice. Kar se tiče Schopenhauerja, moram omeniti, da je temeljna razlika med njim in menoj v tem, da je meni vsak pesimizem tuj. Negacija absolutne resnice je zame nekaj samo po sebi umevna. Eksistenca edine resnice, kateri bi se vsi klanjali, bi pomenila smrt. Kakor vse na svetu, tako se tudi resnica neprestano spreminja. Danes je taka, jutri zopet drugačna. Vse na svetu se spreminja. Tudi Italija se spreminja. Ni res, da fašizem zatira individualnost. Intelektualne svobode sploh ni mogoče omejiti. Fašizem je samo simbol nove resničnosti in zato sem tudi jaz fašist. To vprašanje seveda ne spada k stvari, kajti politike nikoli ne smemo zamenjati z umetnostjo.»

V te besede je položil Pirandello ves svoj temperament. Govori gladko, z umerjeno gestikulacijo, toda oči izražajo odločnost, s katero je pripravljen zagovarjati svoje umetniško prepričanje. Kljub nasprotnim izjavam dobi človek vtis, da vpliva fašistovska politika tudi na umetnost. Pirandello sam je omenil, da dela fašizem mnogo za italijansko umetnost. Nedavno je Mussolini sprejel predlog svojega prijatelja Pirandella glede reforme italijanskega gledališča.

Pogovor je znova nanesel na Pirandellovo umetniško udejstvovanje. Na vprašanje, katero svojih gledaliških iger najbolj ceni, je odgovoril: «Skušal sem v vseh nekaj povedati in vse imam enako rad. Dejal bi, da se mi je najbolje posrečilo realizirati svoje ideje v naslednjih igrh: «Šest oseb išče avtorja», «Henrik IV.» in «Življenje, katero sem ti dal.»

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

Danes premijera grandioznega filmskega veleumotvora

Volkovi tulijo
(Le Miracle des Loups)

Najboljši vefilm sedanosti. — Edini film, ki se je predvajal v Veliki pariski operi in izdeloval pod pokroviteljstvom predsednika francoske republike.

Kolosalna režija. — 100.000 sodelujočih izvanredna je scena borbe z volkovi. — Krasi igralci.

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

vodilni kin v Ljubljani.



Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Sobota ob 16. «Slaba vest». Dijska predstava pri nižnjih cenah. Izv.
Nedelja 19. «Trigavska bajka». Izv.
Ponedeljek 20. Zaprt.
Torek 21. «Skopuh». B.
Sreda 22. «Kovarstvo in ljubezen». E.
Četrtek 23. «Machbeth». C.

OPERA.

Sobota 18. «Figarova svatba». E.
Nedelja 19. ob 15. «Manon». Ljudska predstava pri nižnjih cenah. Izv.
Ponedeljek 20. Zaprt.
Torek 21. «Othello». D.
Sreda 22. «Cosi fan tutte». Premijera A. (Ako ni drugače označeno je začetek predstav v operi ob 19.30, v drami pa ob 20.)

Dva slavnostna koncerta

V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. je srednješolska mladina pod vodstvom svojih glasbenih učiteljev priredila dva slavnostna koncerta, in sicer v četrtek zvečer za širšo javnost, včeraj dopoldne pa za vse dijaštvo.

Koncerta sta pokazala, da glasbeni učitelji vzgojijo pomen glasbe in petja dobro razumevajo. Pokazali so nadalje, da se ne boje in ne ogibajo dela in truda, in sicer

Primorsko pismo

Nekdaj in sedaj. — «Peklenska jama». — Samski davek ali «Zeni se, če se moreš!» — O ribah, radiču in rjavem kruhu. — Vseposod policija. — Okradeni karabinjeri.

Trst, 15. decembra.

Človeku, ki je živel pred vojno v Trstu, se potem izseli in se sedaj, po dolgih letih, zopet vrača v Trst, se kar mlo stori, če primerja današnje življenje s tedanjim, to se pravi, ne današnja «življenja», ker življenja ni več, temveč kvečemu le še životarenje. ako ne že popolno mrtvilo. Sicer je mesto res nekam veliko živahnije, kot je bilo prej. Avtomobilov in drugih takih pouličnih «hrup» in mukodelecev je več kot preveč, tako da se zdi, kakor bi se bil promet silno povečal. Ulice so polne ljudstva, vse teka semtertja, kakor bi bilo čez glavo preobloženo z delom, in krika in vika je tolika, da človeka, ki ni navajen tega, kmalu začno boleti ušesa. Prvi hip si torej vsakdo lahko misli, da je Trst z italijansko okupacijo v resnici zadel temo, če ne že kar kvaterne — činkvine v italijanjski loteriji ni, temveč samo pri javnih tombolah — ali ko si stvar ogleda natančneje, vidi, da je napredek le navidezen, le za oči, v resnici pa je le nazadovanje na vseh koncih in krajih. Toliko, kolikor se danes najde resnične, črne bede v Trstu, je ni bilo nikoli še v tržaškem mestu.

Te dni je tržaška «Sera» z res vse hvale vredno odkritosrčnostjo razkrila strahovite razmere, ki vladajo v oni «Peklenski jami», kakor pravi «Sera», na Ko-

lonjski cesti, kamor je mestni magistrat spravil vse tiste reveže, ki so jih hišni lastniki vržli iz svojih hiš, ker niso mogli plačati stanovanja. Družina vrh družine poginja tu v starih, zapuščenih hlevih, brez zraka, brez luči, v blatu, nesnagi in mrčesu. «Sera» je bila zaplenjena, ker je povedala brezobzirno vso resnico o tej mrtvašnici za žive ljudi, kakor jo je imenovala. In niso to morda kakih izmečkov človeške družbe, postopački, potepuhi, vlačuge, temveč pošteni ljudje, ki so vsled kakke nesreče v družini, vsled dolge brezposelnosti družinskega poglavarja zašli v bedo. Zgodilo se je celo, da je hišni gospodar vrzel iz stanovanja družino, češ, ker je preveč otrok, in ta družina je morala, ker drugje ni našla stanovanja, z vsemi svojimi številnimi otroki v ono «Peklensko jama» na Kolonjsko cesto, kjer mora v najkrajšem času postati žrtev neodvmljive bolezi, jetike in morda še kaj hujšega.

Stanovanja pač ni dobiti v Trstu, vsaj manjšega ne, pa če bi ga hotel tudi z zlato pomplačati. Zato je tudi naravnost absurd sedanji novi davek, ki ga je gospod finančni minister Volpi naklonil vsem tistim, ki nočejo v jarem sv. Lukeža. Vsi samci brez razlike naj plačujejo davek za svoje samstvo! Za božjo voljo, kdo se bo pa ženil, če njima kje stanovat! Ali naj najame opremljeno sobo? Človek se vendar ženi, da si ustvari svoj dom, da se ne klatari, kakor izgubljeni sin po svetu, temveč ima svojo udobnost doma. Kje pa naj ima potem tišjo udobnost svojega lastnega doma v opremljeni sobi, za katero mora plačevati svojih 200 do 300 lir mesečno, kar je skoraj polovica vsega njegovega

zaslužka, in ga stranka, ki mu oddaja spbo, v 14 dneh lahko postavi na cesto z vsem, kar je njegovega? Tako je v Trstu stotine in stotine parčkov, katerih možki del bi se silno rad izognil davku na samce, pa ga bo le moral plačevati, ker se ne more ženiti, ker nima in ne more dobiti stanovanja. Za delavca, zasebnega in državnega uslužbenca in uradnika je žemitev takorekott izključena, kar s svojimi prejemki ne more plačevati visoke stanovanjske najemnine. Treba bo torej plačevati samski davek!

Kakor s stanovanji, je pa dandanes tudi s prehrano že precej težavna. Lira je šla sicer navzgor, ali cene so pa ostale skoraj neizpremenjene. Naravnost resramne pa so cene tistim živilom, katera so bila nekaj stalno na mizi i najbogatejšega i najubožnejšega Tržčanina, namreč ribam. Gospodine tožijo danes, da se nikakor ne upajo v ribjo tržnico, ker jih enkratna ribja večerja uniči za ves teden. In res: naravnost izborno argentinsko zmrmrzeno meso je s priklado po 4 do 6.40 lir kilo, kilo najzanimnejših rib pa stane tudi 5, 6 lir. In morje z ribami je pred nosom. Argentina pa na oni strani Atlantskega oceana! Pomislite vendar: kapljini (guatti) po 5.60, rumeni po 10.80, sardoni po 6.80, sardele po 8.80, lver (passera) po 12, cipal (cevolio) po 12.80, ugolica (molo) po 16, jegulja po 16, lokarda (scombro) po 18, karbon, volptina po 20, jeziki (spoglia), zobac (dental) po 24, podlomična (orada) po 26, lubin (brancin) in trija (trja) po 32 lir kilogram: hobotnice (fotipi) po 6, sipe po 10, lignje (kalamari) pa kar po 24! Ženitni radič je na trgu po 3.20 do 6 lir kilo, redni radič po 4.40 do 4.80.

Pa si privoščiti človek potem rib z radičem za večerjo; posledica: tri naslednje večere brez večerje spat, ker žep drugače ne prenese takega udarca! «Kaj bo, kaj bo?» tožijo gospodine, ko govore o svetnem večeru. Tedaj namreč mora vsak Tržčan imeti na mizi obilno postno večerjo, vsaj tri vrste rib.

No, letos bo za božič še neko prav posebno veselje. Gospod Mussolini, ki sam gotovo tudi kar najstrožje izpolnjuje svoje zakone in naredbe, se je najbrž že preobdelal »rjavega« kruha iz 85 odstotne moke in je dovolil, da se bo za božične praznike smel peči kruh iz 82 odstotne. Torej vendar nekoliko bolj bel kot je sedanji. Lahko si mislite, kako veselje med Tržčani, ki bi za vsakdanji bel kruh, oni fini beli, iz 100 moke« pečeni kruh, prodali Trst, Mussolinija in ne vem kaj še komurkoli in kadarkoli, ker so se tudi že preobdelali ne samo »rjavega« kruha, ki ga jim reže Mussolini, temveč tudi že Mussolinija sama, in pa še kako!

Pa saj tudi res ni čudno, da jim je že vsega dovolj. Človek dandanes ne sme izpregovoriti niti besedice resnično in odkrito, kakor misli, ako noče, da ga vtkanje v luknjo in potem bogve še kam. Niti geniti se ne more, da ne bi stal za teboj ali karabinjer, ali policijski agent ali pa vohun nove fašistovske politične policije. In še veliko dalje so šli gospodje vzdrževalci in branitelji fašistovskega režima. Po tržaških ulicah so sicer res precej pometli ono vsakovrstno sodro, ki se je vlačila, kakor megla po Ljubljani, po njih. Odpravili so tudi precej temeljito one nočne metuljčke, ki, kakor pravi Tržčan, »stolejo

kantone» in jih je bilo celo po vsem Novem mestu že ob šestih zvečer vse polno. Ali odpravili so samo domače; zato pa so privleli iz spodnjih krajev cel roj — zatrijuje se, da nad sto — »svežega blaga«, ki ima prav posebno nalogo, namreč nalogo konfidentur fašistovske tajne politične policije. Pa se bo dogodilo marsikateremu nabudnemu Tržčanu, mlademu in staremu, in pa morda tudi kakemu tujcu, ki hoče »spoznati Trst«, da ga bodo par uric po uživanju plačane ljubezni povabili na policijski komisariat ali na kvesturo, potem pa tjakaj, odkoder se v sedanjih razmerah človek tako težko vrne, kakor od tamkaj, kjer je videl Dante zapisano nad vratmi: «Lasclate ogni speranza voi ch' entrate!»

Fašistovski režim mora res silno visoko ceniti »odrešenje« Trst, da pošlaja nadeni take vrste egiptovske nadloge!

V ostalem pa nikar ne mislite, da je ob vseh novih fašistovskih zakonih o javni varnosti in ob vsem tem silnem policijskem aparatu v resnici tudi poskrbljeno za javno varnost. Jok, brate, toga nema! Ves ta policijski aparat je le v zaščito fašistovskega režima, ne pa v zaščito varnosti občinstva. Vkljub vsem mestnim stražnikom, takojimenoanim radičarjem ali radičevcem, ker opravljajo tudi tržno službo okrog salate in radiča, karabinjerjem, rednim policijskim agentom in detektivom ter fašistovski tajni policiji, imate v Trstu vsak dan po nekoliko slučajev nesreče po avtomobilih, celo vrsto tatvin, žepnih in drugačnih, par manjših ali večjih vlomov, celo tudi kak rop itd. Seveda, ker skoraj ves ta policijski aparat služi le vohunčenju

Danes! **Harry Liedtke** Danes!
Johannes Rieman, Hermann Picha, Maly Delschaft, Hans Brausewetter
v lepi filmski igri po romanu „Die Wiskettens“
Roman rodbine Walldorf.
Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
Kino Ideal.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. decembra 1926

— **Upokojitve v državni službi.** Na predlog ministrstva notranjih zadev so stalno upokojeni: načelnik pri velikem županu v Ljubljani Janko Kremenšek, dvorni svetnik pri velikem županu v Ljubljani Ivan Tekavčič, višji ravnatelj Matija Zamida, ravnatelj Fran Zbešnik, vladni svetnik Fran Lasit, višji ravnatelj pomožnih uradov ran Juvanc, vsi pri velikem županstvu v Ljubljani ter sreški tajnik Anton Šporec pri erezskem poglavarstvu v Novem mestu in Fran Robar, sreški tajnik pri erezskem poglavarstvu v Prevaljah.

— **Imenovanja v državni službi.** Za docenta na bogoslovni fakulteti v Ljubljani je imenovan dr. Josip Turk, na tehnični fakulteti v Ljubljani pa Jurij Horvat. — Za stalno strokovno učiteljico na osrednjem zavodu za žensko obrt v Ljubljani je imenovana gđ. Franca Mohorič, začasna učiteljica istotam.

— **Napredovanja v poštni službi.** V ministrstvu pošte in brzojava je podpisan velik ukaz o napredovanju poštinskih uradnikov brzojavne in telefonske stroke.

— **Eksplotacija drž. rudnikov.** Minister za šume in rudnike zahteva, da se mu dovoli večji kredit v znesku 60 milijonov dinarjev v svrhu racionalne eksploatacije državnih rudnikov. Ta kredit se ima vrniti do konca proračunskega leta 1926-27. S kreditom naj bi se v prvi vrsti omogočilo, da bi državni rudniki prinašali čimvečje dohodke.

— **200-letnica gimnazije.** Državna gimnazija v Požegi v Slavoniji je včeraj, na kraljev rojstni dan, na svečan način proslavila 200-letnico svojega obstanka.

— **Učiteljska samopomoč.** Že pred leti se je v Ljubljani pričela akcija, da se med učitelstvom organizira samopomožna akcija, namenjena učiteljskim vdovam in sirotam. Glavni odbor UJU je sedaj sestavljal pravila društva Učiteljska samopomoč. Društvo ima nalogo prikočiti na pomoč zakonitim naslednikom svojih članov. Pravico do materialne pomoči imajo vdova po učitelju, ali vdovec po učitelji in njih deca ter drugi bližnji sorodniki članov.

— **Potresni sunki.** Po večtedenskem »odmoru« so Belarjavi potresomerji na Jedu včeraj zjutraj in opoldne zopet zazbeležili dva oddaljena potresa.

— **Predavanje o podzemskem svetu.** priredil Društvo za raziskavanje jam v nedeljo ob 3. uri popoldne v dvorani Rokodelskega doma na Vrhniki. Predavatelj g. dr. V. Bohinec bo na podlagi številnih ekoloških slik, ki so bile večinoma posnete v naših domačih jamah, razložil postanek kraških jam, sipe in kapnikov. Vstop prost.

— **Natečaj za osnutke plakotov.** Zveza za tujski promet v Sloveniji razpisuje za tri najboljše osnutke propagandnih plakotov, ki bi predstavljali najznamenitejše pokrajinske lepote Slovenije, tri nagrade v zneskih 1500 Din, 100 Din in 800 Din. — Nagradni osnutki ostanajo last Zveze. Natečaj se zaključuje s 15. januarjem 1927. Vse podrobnejše informacije se dobe v pisarni Tourist-Office v Ljubljani, palača Ljubljanske Kreditne banke.

— **Inženjski izpit na tehnični visoki šoli na Dunaju** sta napravila g. Riko Rant in Zoran Tavčar, oba iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Smrtna kosa.** Včeraj je preminul v Ljubljani splošno znani obrtnik in trgovec s pohištvom g. Fran Casper. Pokojnik je bil rodom iz Prage in se je že pred 40 leti izselil v Slovenijo, kjer se je kmalu prilagodil novim razmeram. V Ljubljani je bil 80 let. Bil je zelo simpatičen, značajan in agilen mož. Pogreb bo v nedeljo ob 15.30 iz Vegove ulice št. 6. — Včeraj je umrl v Ljubljani upokojeni sodni uradnik g. Alojzij Breskvar. Bil je pošten, značajan mož. Pogreb bo v nedeljo ob štirih popoldne iz Ilirske ulice št. 20. Blag jima spomin! Zalutujčin naše iskreno sožalje!

za nasprotniki fašizma, ne pa javni varnosti. Saj se je te dni dogodil slučaj, sicer ne v Trstu, temveč v istrskem Pazinu, ki tako jasno priča o izbornosti varnostne službe, da je vreden, da se z zlatimi črkami zabeleži v zgodovino italijanske varnostne službe.

V noči od prošlega ponedeljka na torek so v Pazinu, kjer imajo organi javne varnosti seveda glavno nalogo, da nadzirajo tamonjske »jugoslovenske« irredentistične prevratnike in hujskače in potem nimajo časa, da bi skrbeli za javno varnost, »vdrili tatovi naprej v poslopje podprefektur, sreskega poglavarstva, in so odnesli iz blagajne lepo svotico 8000 lir. Od tam pa so šli potem naravnost v karabinersko vojašnico, kjer so vzeli s seboj železno ročno blagajno, v kateri se je nahajalo 2000 lir. Organi javne varnosti so pač bili tako izmučeni od svoje politične službe, da niso čutili, ko so jim izmnožili izpred nosa odlašali pečke.

Tako vidite, se človek res lahko čudi, če po daljšem času odsotnosti pride sem-taj doli ter najde namesto nekdanjega zares lepega življenja le še mizerijo vsake vrste na vseh koncih in krajih!

— **Opozorjamo na današnji oglaš** tvrde A. Gjud ml., Ljubljana, Kongresni trg 6. — **Igralci razredne loterije.** Poslednji čas je, da se oskrbite s srečkami za prihodnje zvečanje, ker bodo v najkrajšem času razprodane. Najsrečnejša kolektura L. Z. Konjovića iz Beograda, dale pa še vseeno priliko čitalcem Slov. Naroda, ki so se zakasnilli z nakupom, da po priloženih naročilni karti naroče srečko in ne puste sreče, ki jih išče. Pohitite, skrajni čas je, da vam ne bo potem žal. 1123-n

ITO zobna pasta najboljša

Nekoč »kofetek« bel je bila devic postarnih privlačna sila, v salonu stare, mlade zdaj, združuje five o'clock — «BUDDHA» čaj!

Iz Ljubljane

— **Iz Svečana oficirska zabava,** ki se je vršila v proslavo kraljevega rojstnega dne snov v Kazini, je združila v intinmem, prijetno domačem krogu s skoro kompletnim oficirskim zborom odlične predstavnike ljubljanske družbe. Navzoči so bili predstavniki uradov z velikim županom dr. Balducom na čelu, občan, univerze, javnih korporacij in najrazličnejših organizacij, konzularni zbor in številna druga društva, ki se je odzvala prijaznemu vabilu Oficirskega doma. Ples je otvoril divizionar general Kalafatović z gospo soprogo velikega župana, nato pa je sledil komad komadu do 3. zjutraj. Zabava je bila dostojen zaključek proslave kraljevega rojstnega dne.

— **Iz Dravsko kolo jahačev in vozačev,** za čegar pokrovitelj je kralj Aleksander odredil svojega prvorojenca, prestolonaslednika Petra, je bilo kakor znano ustanovljeno letos v Ljubljani. Društvo se razvija pod najpovoljnejšimi izgleidi, četudi se zaradi zakasnele ustanovitve ni moglo takoj prve jeseni pokazati s kako večjo prireditvijo pred široko javnostjo. Zato pa so zdaj izvršene priprave in položeni temelji za intenzivno zimsko delo. V posebni šoli jahanja bodo člani društva imeli priliko, da se spopolnijo v jahanju pod vodstvom izkušenega učitelja, na kar posebno opozorjamo vse tiste, ki se zanimajo za ta lepi in plemeniti sport. Šola začne 1. januarja. Razen tega si je odbor stavil v dolžnost, da za vse, ki se zanimajo za konjski sport, prireja strokovna predavanja, za svoje člane in njihove rodbine bo prirejal interne jahalne konkurence, karnevale, skupne izlete na konjih, lovsko jahanje, plesne zabave itd. Z ureditvijo dirkališča se začne takoj spomladi in se nam za prihodnje leto obetajo lepe dirke, galopne in kasačke. Minister vojske in mornarice je nakazal upravi Kola denarno podporo. Uprava se trdno nadeja, da se ji bo posrečilo zbrati potrebna denarna sredstva, posebno od kar se dnevno javljajo novi člani in članice in je zanimanje za ta viteški in plemeniti sport čimdalje večje. Vpis članov se vrši pri društvenem blagajniku g. A. Knezu, Gosposvetska cesta 1. in tajniku podporučniku g. Okornu pri 16. artiljerijskem polku.

— **Iz Staroznana delikatesa,** prej gospe Ivane Janc, sedaj Marije Kaluža se ni nikamor preselila in se nahaja torej še vedno na Marijinem trgu št. 8, poleg Zvezne knjižarne. 1125-n

— **Iz Srednješolsko društvo »Zora«** priredi danes v soboto ob 8. zvečer pod okriljem društva »Soča« v ljubljanskem dvoru akademijo, h kateri vabimo naše člane in prijatelje. Prireditev se vrši brez vstopnine.

— **Iz Ravnokar** je došla večja pošiljka živih sladkovodnih rib, ki se bodo prodale vse poštne dni pred Božičem. Velika izbira morskih rib in prvovrstne pitane in očistene štajerske perutnine; kakor purladi, purani, gosi in race. Najnižje dnevne cene. Tvrška »Riba« Ljubljana. Gradišče. 1124-n

— **Iz Vč. Sentjakobčani** gostujejo v nedeljo v Sok. domu na Viču s Petrovičev tridejansko komedijo »Vozel«. Sodelujejo g. Držaj, Košak, M. Ondovec ter dame Varkovska, Mihaelova in Špendetova. — Kdor si želi dve uri smeha, naj posei predstavo. Začetek ob 20. uri.

— **Iz Družabni večer Sentjakobskega odra.** Nocoj v soboto ob 20. priredi Sentjakobski oder za svoje člane v gledališki dvorani družabni večer, združen s čajanko. Kdor ne bi dobil vabila, naj smatra to notice za vabilo.

— **Iz Vsi pt. plesalci in plesalke** iz ljubljanskih plesnih šol, kakor tudi ostale plesateljice občinostno se najvjudneje vabi na otvoritveno plesno vajo — DANCING-MATINEE, ki se vrši jutri v nedeljo 19. t. m. ob pol 4. pop. v veliki dvorani »Kazina« pod strokovnim vodstvom priznanega plesnega mojstra g. Jenka. Predvajalo se poslednje novitete modernih plesov. Svira najboljši »Jazz-band« iz »Emone«. 1114/n

— **Iz Potovanje okoli sveta** je naslov vlepoučnemu filmu, ki se predvaja jutri, v

nedeljo ob 9.15 in 11. popoldne v kinu Matiči. Zanimanje za film je veliko, zato priporočamo, da si vsakdo vstopnico nabavi že v predprodaji. Občinstvo naj pride tudi k prvi predstavi, ker bo druga gotovo zopet razprodana. Vse vstopnice imajo nakaznice za sedeže.

— **Iz Československa škola** v Ljubljani poteka v nedeljo dne 19. t. m. o četrte hodine odpoledni detjski vnočni divadelni predstavi »Šteštr večer po peti léteche« na Sentjakobskem odru, Florjanska ulica. — **Krajevne občastnote** se vsični tohotu predstavili! Hosté vátani. 1120-n

— **Iz Dobilka osnovna šola** pri Sv. Jakoba priredi v četrtek dne 23. decembra ob 4. popoldne svojim revnim učencem božičnico. K tej prireditvi vjudno vabimo vse dobrotnike siromašne dece, ki so v svoji dobroščnosti mnogo pripomogli, da bodo imeli naši revni malčki toplo obleko in gorko obutev. Vabimo zlasti članice »Kola jugoslovenskih sester«, ki so znatno pomnožile darove za našo božičnico.

— **Iz Drobna policijska kronika.** Aretiranih je bilo več oseb, deloma radi suma tatvine, hračenja in postopanja. Neki Leon je bil pripeljan v zapore, ker je doma na Tržaški cesti v pianosti razgrajal. Za razgrajanje je prejel dva dni zapora. Prijavljen je vlom v vinski klet in tatvina perila v vrednosti 300 Din. — Ovađen je mestni ubožec Janez K., ker je natakarcu Štefki F. v Kolodvorski ulici ostal na zapitku in jedači 34 Din dolžan. Pravi, da se je hotel enkrat pošteno najesti in napiti. — Prijavljena sta dalje dva slučaja prestopka pasjega kontumaca in 7 cestnopolicijskega reda.

— **Iz Ukradenko kolo.** Posestnik Josip Zdešar iz Ravne gore pri Polhovem gradcu je včeraj ob 11. popoldne imel opravka v OUZD na Miklošičevi cesti. V vežo je postavil svoje kolo znamke »Eška«, vredno 1000 Din. Po končanem opravilu ni Zdešar več našel kolesa v veži.

— **Iz Vlom v vinski klet.** Dalmatince Marko Ložič je včeraj zjutraj, ko je odprl svojo novo vinsko klet v Puharjevi ulici blizu »Figovca«, začuden zapazil, da mu je izginila gotovina 300 Din, dalje razne jestvine, kakor sardine, sir in salama ter da mu je neznan vromilec odnesel tudi več listov dalmatinskega vina. Škode trpi okoli 1200 Din. Vlom je takoj prijavil policiji, ki je zaprla dve, vloga nujno sumljivi osebi.

— **Iz Tatvina na Vodnikovem trgu.** Danes popoldne je bil na Vodnikovem trgu velik dreni. Bilo je prav živahno vrvenje. Neki deček, star okoli 10 let, je mesto v šolo odšel na trg, da bi se za božične praznike preskrbel s sladkarijami in drugimi dobrotami. Pri nekem štantu, kjer prodajajo razne stvari za božične jaslice in božična drevesca, je izmaknil velik zavoj čokolade, vredne 90 dinarjev. In flagranti so ga zasačili.

Iz Celja

— **c Rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra** se je v Celju proslavil s svečanimi zahvalnicami in celjskih cerkvah. Mesto je bilo odeto v zastave, trgovine so bile med svečano zahvalnico v farni cerkvi od 9. do 10. ure zaprte. Zvečer so oficirji celjske garnizije priredili svečan ples v Celjskem domu, ki je prav lepo uspel.

— **c Nočno službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **c Mestno gledališče.** Predstava Galtworthyjeve igre »Joy« se vrši v torek, dne 21. tm, v mestnem gledališču. Gostujejo člani ljubljanske drame.

— **c Ljudsko vseučilišče.** V nedeljo 20. tm. bo zopet nadaljevanje predavanja »O Fordu«. Predava vl. sv. g. Lilek.

— **c Sokolski Silvestrov večer** se bo letos vršil v Celjskem domu.

— **c Občni zbor Muzejskega društva** v Celju se bo vršil v ponedeljek 20. tm. ob 20. v klubovi sobi Celjskega doma z običajnim dnevnim redom.

— **c Koncerti Godbenega društva železničarjev** bo v nedeljo 19. tm. ob pol 12. popoldne pred kolodvorom.

— **c Sokolsko društvo** v Celju ima svoj občni zbor dne 13. januarja ob 20. v društveni telovadnici.

— **Iz Sokol I.** vabi svoje članstvo, da se udeležijo v civilu s znakom pogreba umrlega br. Fr. K. Casparja, ki bo v nedeljo, 19. t. m. ob 4. pop. Vegova ul. 6. Zdravo! — Odbor.

Iz Maribora

— **m Smučarski tečaj pri Mariborski koči** na Pohorju se bo vršil v božičnih počitnicah pod vodstvom znanega strokovnjaka g. Badurja iz Ljubljane. Za tečaj vlada splošno zanimanje in je že doslej prijavižen nad 50 udeležencev. Božični prazniki bodo kakor vsako leto, gotovo tudi letos privabili na naše Pohorje tudi Gradčane, ki ga cene kot eno najboljših smučališč.

— **m Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja** se je v Mariboru izvršila z vso slovesnostjo. Z javnih in privatnih poslopij so plapolale slovenske in državne zastave. V državnih uradih je delo ves dan počivalo, v trgovskih in obrtnih obratih pa je bilo ustavljeno poslovanje za eno uro. V stolnici se je v prisotnosti zastopnikov oblasti in uradov z velikim županom dr. Pirkmajerjem na čelu vršila svečana služba božja. Po maši se je vršila vojaška parada, veliki župan pa je sprejemal čestitke. Zvečer se je vršila v Narodnem gledališču svečana predstava. Vprizorili so opero Manon.

— **m Otvoritev avtobusprometa v Mariboru** in okolici se bo izvršila še pred božičnimi prazniki. Dva v Franciji naročena avtobusa tipa Benaul sta te dni dospela v Maribor in bodo izvršene prve poskusne vožnje na progi Maribor-Dražograd. Tretji avto, ki je že pred dvema mesecema došel, a se je pri prvi vožnji pokvaril, je bil med tem temeljito popravljen, da bodo opravljali promet trije veliki avtobusi. Okoličani, zlasti v onih krajih, kjer nimajo železniške zveze z Mariborom, že težko čakajo na uredničenje tega načrta.

— **m Otroški večer** priredi Ljudska univerza v nedeljo popoldne ob 15. uri v kazinski dvorani. Gospa Vanda Gorčeva iz Ljubljane bo pripovedovala deci pravljice. Pevske točke bo izvajala članica narodnega gledališča gđ. Lubejeva, na klavirju pa jo bo spremljala prof. gđ. Zacherlova. Opozorjamo stariše na to prireditev, ki je prva te vrste v letošnji sezoni in bo nudila našim malčkom obilo zabave in razvedrila.

— **m Obrtnike,** ki se potegujejo za občinska dela, opozorjamo na razglas mestnega magistrata glede oddaje del. Tozadevne ponudbe je vložiti najkasneje do 27. dec. pri mestnem magistratu. Interesenti dobe natančnejša pojasnila pri mestnem stavnem uradu.

Gospodarstvo

Ljubljanski velesejem I. 1927

Na zadnji seji upravnega odbora Ljubljanskega velesejma je bila predložena bilanca o moralnem uspehu prireditve v letu 1926. Tako velesejem kot pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« sta moralno izborna uspela, da v očigled težki gospodarski krizi nad pričakovanje dobro. Opravičenost obstoja te važne gospodarske institucije se je s tem zopet pokazalo, kakor tudi utrdila nje stalnost.

Sklenilo se je prirediti prihodnje leto VII. mednarodni vzorčni velesejem v času od 2.—11. julija. Pokrajinsko razstavo pa, ki bo nosila kmetijski karakter, od 10.—19. septembra. Po dosedanjem zanimanju obeta biti VII. velesejem v nizu dosedanjih prireditve eden najboljših. Pokrajinski-kmetijski razstavi pa je že v naprej zasiguran popola moralen uspeh, saj se priredi ta razstava v proslavo 160letnega obstoja Kmetijske družbe v Ljubljani.

Ker si je od letošnjih razstavljalcev že 75% zasiguralo svoje stare razstavne prostore za prihodnje leto, ni več veliko izbire v prostorih. Zato nap se oni novi razstavljalci, ki si žele špeciellne namestitve, zglašijo takoj v sejskem uradu, da se ustreže njihovim željam.

Ljubljanski trg

Današnji sobotni trg je bil z ozirom na bližajočo se božično prazniko izredno živahen ter bogato založen z vsemi potrebščinami. Trg za perutnino je bil naravnost natrpan. Trg je bil dalje bogato založen z jalcji, maslom in drugimi mlečnimi pridelki. Kmetje so pripeljali na trg tudi mnogo domačega, lepega in zdravega sadja, v prvi vrsti jabolka, cene od 3 do 7 Din.

Tržne cene so ostale od preteklega tedna neizpremenjene (v dinarjih za enoto):

1. Meso in mesni izdelki: goveje v mesnicah po mestu 18 Din, na trgu 18 Din, II 15, telečje I 20, II 17, prašičje I 22.50, II 19—20, jagnjetna 20, konjsko I 8, II 6, hrenovke 35, sveže kranjske 25, pol prekajene 32—35, suhe kranjske 50, prekajena slanina 28—30.

2. Perutnina: kokoši 25—30, petelin 25—35, raca 30, nepitana gos 100, puran 60—65. Divljačina: divji zajec 30—65, kg srne 20—30.

3. Rbe: karp 25—30, linj 25, ščuka 35, postrv 55—60, klin 15—20, mrena 25, pečenka 10.

4. Mleko in mlečni izdelki: I mleka 2.50—3, surovo maslo 45, čajno maslo 60, maslo 45, bohinski sir 38, sirček 10—12, eno jajce 1.50—1.75, Kruh bel 6, črni 5, rženi 5 kg.

5. Sadje: luksuzna jabolka 8, jabolka I 7, II 6, III 3—4, luksuzne hruške 8, hruške I 8, II 6, III 3—4, luksuzne hruške 8, hruške I 8, II 6, III 2—4, navadni kostanj 6, maroni 12, orehi luščeni 34, suhe češnje 10—12, suhe hruške 7—8.

6. Zelenjava: endivija 12—15, motovilček 20—25, radik 17—18, kislje 3.50, kolerabe 10—12, podzemeljske kolerabe 1—1.50, čebula 3—4, česen 7—10, krompir 1.50—1.75. (Krompirja je bila tudi danes na trgu zelo malo). Kislja repa 3, korenje 1—5, peteršilj 5, zelenjava za juho 5.

7. Kurivo: I q premoga 42. I m³ trdih drv 150, mehkih drv 75 Din.

— **g Carinska zona.** V finančnem ministrstvu izdelujejo načrt novega pravilnika o službi v carinski zoni. Po odredbi novega finančnega zakona za prihodnje proračunsko leto se smatra za carinsko zono vse ozemlje ob državni meji v širini 10 km od meje. Kjer tvori državno mejo morsk obala,

se bo raztezala carinska zona 11 kilometrov v morsk globino in 10 km v daljino. Pri morskih ožinah, kjer je samo ena obala naša carinska zona, se bo raztezala slednja največ do polovice morske ožine.

— **g Naš dolg Franciji** znaša po francoskih uradnih podatkih 1.783 milijonov frankov. Za predvojno Rusijo je Jugoslavija največji dolžnik Francije. Rumunija in Poljska sta dolžni Franciji po 1 milijardo, Italija pa pol milijarde.

Za narodno zdravje

Za vse se brigamo Slovenci, za mnoge potrebnega, za marsikaj nepotrebnega, pa tudi za precej nepotrebnega. Za svoje zdravje pa, ki je podlaga za vse, pa storimo silno malo. Dragocene zdravstvene ustanove in naprave, ki naj skrbijo za izboljšanje ljudskega zdravja, so skoro vse prišle od zgoraj, kot bi jih prinesel Miklavž, samo s to razliko, da se otroci Miklavževih daril veselo in jih skušajo razumeti, pri nas pa navadno manjka sploh vsako razumevanje in se morajo take zdravstvene ustanove boriti ne le z denarnimi težavami, ampak celo s predsodki tistih, katerim so namenjene!

Razveseljejo dejstvo je zato, da se pripravlja »Društvo za narodovo zdravje«. Ustanovi občni zbor društva bo v nedeljo, 26. t. m.

Toliko raznih društev imamo, da spremilja ustanovitve novega društva vedno precejšnja apatija. Češ kaj nam je še tega treba, saj je it-k že vsak človek član toliko društev. Vse to je res, res je pa tudi, da kljub temu to novo društvo nujno potrebujemo.

Njegov namen je zboljšati zdravstvene razmere med našim narodom, brigati se za zadosten prirastek otrok in to zdravih otrok, skrbeti mora za te proke v prvih letih življenja, ko jim lahko največ škodujejo nesposobne navade starišev ali rednikov. Zato mora poučevati stariše in vse ljudi, ki imajo opraviti z otroki o pravilnem negovanju otrok, po načelu: zdrav zarod, zdrav narod!

Siriti mora med naširše sloje pouk o higijenskem življenju, o zdravju in boleznih, o negi bolnikov, da na ta način varuje ljudstvo pred kužnimi in nalezljivimi boleznimi, ter tako zmanjšuje umrljivost na teh boleznih. Pri društvu morejo člani najti vedno nasvete, ki morejo koristiti njihovemu zdravju. Društveni namen je sploh vse, kar čuva in pospešuje narodovo zdravje.

Društveni člani se drže zdravstvenih pravil in so tako vzgled drugim v higijenskem življenju. Število članov mora vedno napredovati. Društvo prireja ankete in javne shode o zdravstvenih vprašanjih, prireja poena predavanja, dalje obvešča svoje člane tudi pismeno o stavljenih vprašanjih glede pametnega higijenskega življenja. Izdaja letake, lepake, brošure s spisi o pereh zdravstvenih zadevah, da skrb na ta način, da so vsi člani, pa tudi drugi vedno pravilno poučeni; tako n. pr. v času razsajanja nalezljivih bolezni.

Zelo važno delo čaka torej to društvo, ki se bo šele ustanovilo. Njega delo in namen ste drugačnega kakor drugih društev. Naj zato ne bo nikogar, ki bi z veseljem ne pozdravil njegove ustanovitve in mu po svojih močeh ne pomagal!

Celjska porota

Smrtna obsodba.

Ob pol 18. je včeraj končala razprava v senzacionalnem procesu proti Josipu Podgoršku in tovarišem radi hudodelstva umora. Porotnikom je bilo stavljenih 18 vprašanj. Pri glavnem obtožencu Josipu Podgoršku sta bili stavljeni dve vprašanji in sicer glede prvega in drugega umora. Porotniko so potrdili vprašanje glede prvega umora, glede drugega umora pa so vprašanje zanikali. Pri Josipu Hudini in Antonu Hudini so zanikali vprašanje glede neposredne soudeležbe pri umoru, potrdili pa oddaljeno udeležbo ter pri Antonu Hudini tudi vprašanje glede požiga pri Kovarčiču. Pri Neži Hudini por. Jagodič ter Alojziju Benko so zanikali vprašanje glede neposredne udeležbe pri umoru. Pri Ani Zgalini so zanikali vprašanje glede požiga Pečnikovce hiše. Razglašena je bila na to razsodba s katero se obsojajo: Josip Podgoršek radi hudodelstva umora v smrt na vešalih, Josip Hudina radi oddaljene soudeležbe pri umoru na 7 let težke ječe, Anton Hudina radi oddaljene soudeležbe pri umoru in radi požiga na 10 let težke ječe, dočim so bile Neža Hudina por. Jagodič, Alojzija Benko in Ana Zgalin oproščene.

Pootne razprave proti 22letnemu strojevodji Alojzu Tramerju iz Rajhenburga, ki je obtožen rop, je bila radi zaslišanja novih priči preložena.



ZATO

KUPUJTE

ZAHTEVAJTE

PAZITE

da boste sveži in zdravi,

prvovrsten pridelek h kavi ter

povsod KOLINSKO CIKORJO, ki daje kavi fin okus, barvo in izdatnost. Pri nakupu

da dobite samo prave takšne-le zavičke:



--- Moda --- Zametaste obleke so praktične in moderne



sko ali flanelasto perilo je za zdravega človeka odveč. Mraza nas varuje topla obleka in zimska suknja. Ako pa že hočemo nositi nekaj pod perilom, si pomagajmo s kombinacijo trikoja s spodnjimi hlačami (underwear). V Angliji, osobito pa v Ameriki, nosijo moški underwear celo leto.

Najboljše blago za perilo je popelin in surova svila, kajti pri tem blagu si lahko izberemo najfinije barve. Za praktične potrebe je prikladnejši zefir, ki sicer ni tako mehak, zato pa tem trpežnejši. Za sport in slične potrebe je najboljši oksford in flanela.



Moderna jutranja obleka

ne reflektira na nikake nepotrebne in pri pranju ovirajoče priveske, kakor so čipke in trakovi, ampak je priprosta in stremi le za tem, da je topla in obnem okusna. Nova jutranja halja ima obliko plašča in je brez ovratnika; rokavi so navzdol razširjeni; halja sega približno do kolen.

Modni izrodki

V Parizu, zibelki vseh modnih novosti in modnih kapric se je pripetil te dni skoraj neverjeten slučaj. Neki pariški modni salon je »izumil« ženski kostum, ki si ga ne upa nositi nobena ženska. Človek skoraj ne more verjeti, da je dandanes, ko je ženski svet popoln suženj modnih diktatorjev, kaj takega sploh mogoče. Toda tega ni pripisovati morda kakemu notranjemu spreobrnjenju ženskega sveta, marveč dejstvu, da je novi kostum zbudil tako senzacijo, da je bilo celo ženskam, ki se sicer kar rade puste občudovati, preveč pozornosti. Kljub sedaj kratkim krilom, je neki pariški modni salon z internacionalno aspiracijo kreiral še krašje, za dobrih 20 cm. Kakor trde očividci, zadostuje za tako krilo pol metra blaga, kajti krilo ni mnogo večje od Evinega figovega peresa. Kostum, ki je spredaj okrašen še z nekakim pajčolanom, naj bi predstavljale neke vrste škotsko narodno nošo. Tudi pri tem kostumu morajo namreč biti kolena gola. Parižanka, ki je lastnica tega modnega salona, je povsem normalno kalkulirala. Ko so bila v modi dokolenska krila, so vzbujala največjo pozornost ona, ki niso segala niti do kolen. Ženski svet vsako modno kaprico rad sprejme, čemu bi torej ne šli še dalje. Tako je nastal novi kostum.

Toaletta je že v izloženem oknu vzbudila pozornost. Končno je kostum za drag denar kupila neka Parižanka, ki je hotela uživati v tem, da se prva pokaže z njim na ulici. Res se je nekega dne pojavila v novem kostumu z golimi kolena in promeni. Sprva je silno uživala, ko se je vse obračalo za njo, zlasti pa moški svet brez razlike starosti in stanu. Kmalu se je zbrala krog nje taka množica, da ji je postalo že sitno. A čimdalje se je kazala, tem večji je bil naval. Ljudje so se spočetoma zabavali, kmalu pa so dobili premoči razni moralisti, ki so začeli na glas kritizirati najnovejšo modno norost. Morda bi se bilo propagandisti modernizirane škotske narodne noše, v vedno večji gneči godilo slabo, da je ni še pravočasno rešila policija, ki jo je odvedla na komisarjat. Tam seveda z novim kostumom niso vedeli kaj početi, ker se pariški

polijski predpisi prav nič ne bavijo z modnimi vprašanji. Najeli so avto in poslali damo domov. Od tega dne se ni več pojavila nobena obojevalnica pariško-škotske mode v tem kostumu, ki je menda enkrat za vselej izginil s pariških izložb in se bo pojavil kvečjemu še na kaki maškaradi.

Kaj potrebuje elegantni moški?

Stiri obleke, tri klobuke, dva para čevljev in plašč. Po mnenju strokovnjakov zadostuje ta oprema popolnoma, da lahko moški od ranega jutra do polnoči elegantno nastopa.

Kakor znano, je razdeljen dan za moškega nekako tako: urad, izlet, obisk ali čajanka in večerne prireditve. Prevladajoča modna barva za dopoldanski sako je poleg modre, ki je vedno priljubljena, še enotna siva barva v različnih nijansah. Kroj sakoja, zlasti dvovrstnega, ki uživa še vedno prednost, je docela konzervativen, ima normalno dolžino, normalno razvrstitev gumbov in vsikdar normalne reverze. Tudi vse ostale drobnarije moške toalete se ujemajo z zunanjo skromnostjo. Kravata ima k večjemu dve barvi, temeljna barva pa se naj ujemata z barvo sakoja. Srajca je mehka, največkrat bela, čevlji pa črni; rjavi čevlji so za pomlad in poletje.

Izmed sukenj spada k sakoju ulster z »dragonarjem« na hrbtu. Če pa razmere ne dovoljujejo, da bi si nabavil več sukenj, zadostuje tudi ena sama, ki pa mora biti iz temsivega blaga, h kateremu se nosi lahko tudi trdi klobuk, dočim spada k ulsterju vedno mehak klobuk. Med temi je v zadnjem času posebno priljubljen tkzv. »Valentino« z enostransko navzgor upognjenim robom.

Zelo priljubljen je tudi črni sako, ki pri večerni toaleti nadomešča frak in smoking, razun seveda pri oficijelnih prilikah, kjer sta frak ali vsaj smoking še vedno, ali že zopet obligatna.

K fraku in smokingu spada bela, oskrobljena srajca z belo, odnosno z smoking črno kravato. Srajca ima samo en gumb na prsih. Reverzi fraka so po letošnji modi posebno široki.

Kar se tiče čevljev, prihajajo za večerno toaletto in svečane prilike v poštev le lakasti nizki ali visoki čevlji, največkrat s kombinacijo drugobarvnega, mehkega usnja ali blaga.

S tem bi bile podane smernice za korektno toaletto, ki danes ni več predmet gizzdalinstva, marveč družabna potreba. Ponovno pa je treba naglasiti: pri izbiri bodi previden! Ne kombiniraj brez prevdarka in pazi, da se barve ujemajo!

Nove knjige in revije

NARODNA ENCIKLOPEDIJA. Bibliografski zavod v Zagrebu izdaje srpsko-hrvatsko-slovensko Narodno enciklopedijo, koje 16. zvezek je izšel te dni. Dasi to delo ni popolno in zlasti v slovenskem delu pogrešamo marsikak podatke, ki bi absolutno spadali v to zbirko, je vendar to doslej najboljšo delo, kar ga imamo na tem polju. 16. zvezek obsega črko M (Marija Paleologina-Milojković). Narodno enciklopedijo toplo priporočamo vsem in ne smela bi manjkati iz nobene knjižnice. Posamezni zvezek stane 45 Din. Vsak zvezek obsega 112 strani. Skupno bo izšlo 24 zvezkov. Delo izhaja v latinici in cirilici ter je pri naročilu točno navesti, katero izdajo se želi.

LOVEC, glasilo Slov. lovskega in Slov. ribarskega društva zaključuje z decembrsko številko, ki je izšla te dni, svoj XIII. letnik. Tudi ta številka prinaša bogato vsebino, poučno in zanimivo za starega lovca kakor za začetnika. Vsakdo najde v njej nekaj novega in se seznani s razmerami doma in po svetu. V tej številki končuje ing. dr. V. Jeločnik svojo poučno razpravo o lovski balistiki. Fr. Rojina opisuje lov na kune, -p. pa razpravlja o pohorskih in nižinskih loviščih, ki so popolnoma opustošena. Vsem, ki se zanimajo za lov in ribolov, toplo priporočamo, da se naročijo na Lovca, ki ga prejemajo člani omenjenih društev brezplačno. List izhaja mesečno enkrat.

PREROD, glasnik za prepoved in pravno povzdigo naroda, ki ga izdaja Sveta vojska v Ljubljani, se bori proti alkoholizmu, ki se je zlasti po vojni tudi pri nas zelo razpasel. List prinaša propagandne članke, ter zanimiv statističen material. Protialkoholno gibanje, ki postaja tudi pri nas vedno aktualnejše, zasluži vsa pozornost. List se na-

roča pri upravi v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Letna naročnina znaša 25 Din.

ZDRAVJE, mesečnik za zdravstveno pospeševanje je naslov lični brošurici, ki jo izdaje vsakomesečno društvo za ohranjanje narodovega zdravja v Beogradu pod najvišjo zaščito kralja in s podporo ministrstva za narodno zdravje. Prejeli smo 12. številko, ki prinaša sledečo vsebino: Venerične bolezni, — narodno zlo. — Kako se pri nas pobilja venerične bolezni. Nasveti in pouk. Vse razprave so pisane poljudno in lahko razumljivo ter so opremljene tudi s slikami. List je pisan v srbohrvaščini. Vsakomur, ki se zanima za zdravstvena vprašanja, list priporočamo. Letna naročnina znaša 20 Din.

POPOTNIK, pedagoški in znanstveni list, ki ga izdaje UJU v Ljubljani prinaša v svoji decemb. številki sledečo vsebino: Dr. F. Čižbej: Otroška in mladinska psihologija pri Ivanu Cankarju (nadaljevanje). — E. Kukočeva: Nacionalna in državna vzgoja v osnovni šoli. — M. Sijancec: Rimski klasiki v pedagogiki (nadaljevanje). Iz Solškega dela. — Slovtvo. G. Šilih nadaljuje svoje poročilo o pedagoškem tečaju v Zenevi. Popotnika lahko pristejvamo med našo najboljšo pedagoško literaturo in zasluži radi tega pozornost in podporo vseh, ki imajo razumevanje za to važno sodobno vprašanje.

RADNIČKA ZASTITA, službeno glasilo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Dvojna številka 11—12. prinaša poleg uradnih podatkov tudi celo vrsto poučnih in zanimivih razprav o raznih socialnih vprašanjih pri nas in po svetu. Med drugimi prinaša sledečo vsebino: Dušan Glumac: Ali je potrebna reforma zakona o zavarovanju delavcev. — Dr. Joža Bohinjec: Praktične izkušnje iz dosedanjega izvajanja zavarovanja. — Artur Grado: Produktivna tehnika kot element naše gospodarske krize. — Bolezensko zavarovanje v Litavski. — Reorganizacija zavarovanja na Švedskem. — List izhaja enkrat na mesec ter stane celoletno 60 Din. Ker so pri nas pojmi o socialnem zavarovanju še zelo nejasni in imajo ljudje v splošnem o teh vprašanjih še zelo zmešane pojme, bi bilo želeli, da bi bila na Radničko Zaitito naročene ne le vse delavske organizacije, ampak tudi sleherni delodajalci.

JADRANSKA STRAŽA, glavno glasilo istoimenskega društva, je svojo 12. številko posvetila naši vojski, s čemur je naša pomorsko obrambna revija vzpostavila zvezo med vojsko na kopnem in na morju. Številka prinaša celo vrsto efektih posnetkov iz sedanjosti in preteklosti, v kojih se zrcali zgodovina in slava naše vojske. Cela serija aktualnih člankov, ki se bavijo s stanjem, značajem, nalogami in cilji naše vojske, zasluži pozornost slehernega patriota. S to številko zaključuje Jadranska straža svoj IV. letnik, ki dokazuje, da se ta naša edina reprezentativna pomorsko - propagandistična revija lepo razvija. V prihajajem letu napoveduje uredništvo še nadaljni razmah ter bo prinašala vsaka številka tudi še lepe umetniške priloge. Revijo najtopleje priporočamo. Letna naročnina znaša 100 Din.

KOLEDAR DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA, za leto 1927 je izšel te dni. Poleg običajne koledarske vsebine se spominja uredništvo v minulem letu umrlih zaslužnih članov, zlasti pa nepozabnega prvomestnika Andreja Senekoviča, ki je skozi štiri decenije v najhujših narodnih borbah stal družbu na čelu. Dr. Leon Brunčič je napisal pod naslovom Problem obmejnega naroda zanimivo in aktualno študijo o tem vprašanju. Ostali del je posvečen našim bratom onstran državne meje, ki je ječe v robstvu in čakajo, da jim mi prinesemo rešitve in svobodo. Vestnik prinaša obsežno poročilo o delovanju društva v preteklem letu. Ker se hoče seznaniti s sedanjimi našimi prizadevanji, naj prečita izbrane članke, s katerimi se letos ponaša koledar. S stališča naše narodne obrambe prav toplo priporočamo Cirilmetodov koledar. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi poslani mu izvod vrnil ali pa ostal dolžan. Kdor more, naj se pri poravnavi naročnine spomni družbe Sv. Cir. in Metoda z večjim ali manjšim zneskom. Vsak dinar je dobrodošel in bo služil svojemu namenu.

NOGAVICE

TRADE MARK

znamko in žigom

ALS

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Večji povdarek ženske note v zimski modni sezoni se odraža tudi v modnem blagu. Zato je zelo priljubljena bleščeča svila, ki omogoča prav učinkovite kreacije; največ pa je pridobil radi prodiranja modnega feminizma mehki baržun v svojih brezštevih vilnih nijansah in barvah. Izvzet je samo pliš, ki za enkrat ni moderen. In res vidimo letos zametaste obleke vedno in povsod: dopoldne, popoldne in zvečer, v pisarni, na ulici, v gledališču in celo na plesu, tu pred vsem toalete iz veluršifona.

Okraskov zametaste obleke ne rabijo mnogo, saj je blago že samo na sebi tako učinkovito in živahno, da lahko resignira na okraske. Ako pa si jih že izbereš, morajo biti diskretni in v skladu z mehkim, voljnim blagom. Najlepše je malo vezenine ali kožuho-vine ali pa umetna cvetka.

Linija je seveda enaka kakor pri ostalih oblekah: gornji del obleke je bluzast, krilo tesno in kratko, zelo kratko.

Prednost zametaste mode je v tem, da je blago mnogo ceneje od drugih in da moreš obleko nositi za najrazličnejše prilike. Zaleže ti tako za naj-

manj dve drugi obleki in se njena bava res izplača.

Komentarji k gornjim slikam si lahko naredijo naše čitateljce same. Prva skica predstavlja živahno dnevno ali gledališko obleko, zamišljeno v svetli barvi, lila ali svetlomodri. Pas je iz istega blaga kakor obleka. Obleka je spredaj deloma prerezana, da se vidi svilena spodnja obleka ali pa tudi samo svileni vstavek, kar povzroča prav učinkovit kontrast.

Zametasti plašči so priprosti, najčesče v stilu raglana, toda s prišitimi rokavi. Ovrtnik, manšete in dolnji rob so lahko iz kožuho-vine ali tudi imitacije. Podobno je narejen tudi elegantni zametasti kostum, ki ga kaže desna slika. Srednja dva modela predočujeta večerni toaleti iz veluršifona svetle barve. Vratne in rokavne izreze-ke obdaja kovinasta vezanina, ki se pojavlja tudi na krilih. Prav svojevrsten vtis dajejo levi obleki dolge rese, ki vise v barvi obleke s svilenega ali moaré-pasu. Garnitura se da seveda sneti in obleka je brez nje docela drugačna, tako da le malokdo opazi, da nisi res v drugi obleki, rese pa lahko z istim efektom porabiš tudi še pri svilenih oblekah katerekoli barve.

Na obeh straneh ima spodaj precej dolge razreze, prsa so gladka ali pa obrobjena samo ob kraju. Druga lastnost dobre srajce je, da je narejena spredaj iz celega kosa in da se oblači kakor suknja. S tem odpade nerodno oblačenje čez glavo. Najmodernejše srajce se zapenjaajo spredaj od vratu do spodnjega roba. Take srajce se dajo tudi lepše likati kot sešite. Druga hiba kupljenih srajc je ta, da imajo preširoke manšete. Dvojne manšete pri mehki srajci so nekoliko širše kot roka, tako, da se drže v zapetju tudi ako so rokavi daljši. Manšete se morajo videti. V tem pogledu so najbolj dosledni Američani.

Spodnje hlače morajo biti vedno kratke, tudi pozimi, ko nosijo moški dolge nogavice. Najmodernejše so spodnje hlače iz istega blaga kot srajca. Perilo ne sme biti navezано na letni čas. Elegantni moški nosi poleti in pozimi enako perilo. Triko, razno zim-

Arkadij Averčenko:

Svatje in pogrebi

Bistvena razlika med svatbo in pogrebom leži v tem, da se pri pogrebu takoj jočejo, dočim pride pri svatbi jok navadno šele čez par let na vrsto. Sicer pa se pričinja jok včasih tudi že naslednjega dne.

V boljših krogih se svečano obhaja samo svatba. Razporka se izvrši brez svečanosti in slovesnosti, četudi je pri razporoki običajno mnogo več radosti in veselja.

Ker se take prilike v življenju čisto dogajajo, hočem podati mladim, neizkušnim ljudem nekaj nasvetov.

Položaj ženina ali neveste na svatbi je mnogo težji kakor pa ostalih povablencev. Ti lahko v skrajnem slučaju tudi izostanejo, odsotnost ženina ali neveste pri prvi proceduri pa lahko pokvari vse veselje. Poznam pa tudi ženina, ki je dan pred poroko izjavil svoji nevesti: »Veš, jaz moram po opravkih. Ako ne pridem pravočasno v cerkev, lahko pričnete tudi brez mene!« Če vam še povem, da je bil ta ženin častni član arheološkega društva, se čitatelji gotovo ne bodo več čudili.

Toda vrnimo se zopet k ženinom in nevestam. Na se izrazim v boljšem stilu, moram reči, da je njihova vloga pravzaprav zelo bedasta. Zamislite si človeka z razburjenjem na obrazu, ves

je bled, roke mu drhte, zapet v črni frak s cilindrom na glavi, stisnjen v svilen telovnik, s kurjimi očesi v lakastih čevljih, kako posluša brezsmiselne čestitke in šale svojih prijateljev, dobre nauke staršev in histerično radovednost pol tucata slušincev, peric in vavencev, ki so navali v in pred cerkev, da »vidijo ženina in nevesto«.

In potem jih obirajo do kosti: »Glej, ona ima čisto objokane in rdeče oči...!«

»Kje neki! Nos ima rdeč ne pa oči...!«

»Ustnice pa ima tako namazane, da se barva kar lušči od njih...!«

»Ženinu pa so počile lakaste kapice na čevljih...!«

Prepričan sem, da bi pod takimi inkvizitorskimi pogledi niti Mune Šili ne mogel ostati ravnodušen.

In kako se godi gostom?

Glavno, kar se od svatbenega gosta zahteva, je neugasna veselost in umetnost, da pri svečanem kosilu spregovori kako prigodno zdravico.

Na svatbo mora priti v fraku, v bellem naprsniku in z belimi rokavicami, pa tudi če se pravkar vrača s pogreba svojega najboljšega prijatelja. V roki kita belega cvetja (magari če ga je ukradel z groba onega prijatelja).

Ko z največjo naglico v zadnjem trenutku prihi, mora stopiti takoj k nevesti, ji izročiti cvetje in jo pozdraviti približno takole:

»Draga ta in ta! Naj bo to čisto, belo, nedolžno cvetje porok vaše čiste, srečne in neskaljene bodočnosti!«

Zadnje besede se lahko dodajo tudi, če je nevesta pred poroko živila morda že deset let s kakim lesnim trgovcem.

Poklonjenega šopka ni treba jemati nazaj, tudi če ti morda pri pojedini ne ponudijo sladoleda.

Zdravice so na svatbi zelo v srce segajoča zadevščina, pa tudi zelo pereča stvar. Izraziš se moraš tako, da ne bo nikdo užaljen in da bo vsem ustrezno. Spominjam se neprijetnega utisa, ki ga je napravila zdravica nekoga mojega malo satirično razpoložnega prijatelja. Izrazil se je približno takole:

»No, pa,« je rekel, »dovolite tudi meni, da pozdravim ženina in nevesto. Ženinu bi želel dolgo življenje, če bi se ne bal, da bo nadaljeval svoje življenje na tak način, kakor pred poroko. Vaso, Vaso, čuvaj svoje zdravje! Nevesti bi želel, da bi imela dvojne lepih otrok, če bi se ona ne bila potrudila, da že prej izpolni polovico te moje želje... Čestitam tudi nevestinim staršem. Imam pa tudi vzrok, da jim čestitam. Veliko breme so zvalili s svojih ramen. Res je, da je hiša, ki so jo poklonili ženinu kot nevestino doto, zidana z opeko in da je temelj radi velike vlage že popustil, a ker bo mladi

parček to hišo itak kmalu zastavil, se ne splača o tem izgubljati mnogo besed. Tašči želim srečo in spoštovanje. Upam, da njen sin ne bo postopal s svojo ženo tako, kakor se je naučil od svojega očeta, ki je na glavi svoje žene razbijal najrazličnejše steklene in porcelanaste predmete, ki jih je dosegel na bojišču... In končno, veseli me, da se bosta tedi ženina danes najedli, kakor se spodobi; a ne samo to, upam tudi, da bo še kaj ostalo, kar bosta lahko vzeli s seboj. Opozoriti ju pa moram že sedaj, da oni dve žlici, ki sta jih že spravili, nista srebrni. Jaz zaključujem svoj govor. Pijem na zdravje vseh prisotnih in obžalujem, da mi večina ne more odgovoriti na enak način, ker je publika že do vrha zalita. Živeli!«

Priznati moram, da ta zdravica ne samo ni imela nikakega uspeha, nego je slavnostnega govornika pri slovesu v predsobi nekdo še udaril z emajliranim pljuvalnikom po glavi.

Da ne bi kdo prišel v slično nevarnost, podajem vzorec dostojne svatbene zdravice, ki bo gotovo marsikogar zadovoljila. Rekel bi nekako tako: »Spoštovani gostje! Pod tem častnim krovom vidim razcvetelo mladost in modro starost, zedinjeno v razkošnem vencu. O, divni dnevi, o krasni dogodki! Vi boste rekli čisto priprosto: Peter Oženovič se ženi z Veričko ter jo vzame z njenimi 100.000 Din dote,

neračunajoč perila in srebrnine. O, go spodaj! Kako površno gledate vi na to, kar se tukaj dogaja! Pred nami se godi velika tajna, tajna izcimanja one plo-dotovrne celice, one celice, ki tvoriijo državo. (Splošno odobravanje). Peter Oženovič je izvršil svojo dolžnost na pram državi in človeški družbi...

...In ako pogledate to čarobno nevesto, boste rekli: a prijetno dolžnost! In tako tudi je, gospoda. Jaz sam bi ne bil nenaklonjen... hm... hm... (Splošen smeh, ploskanje.) Toda zame je ta pot za vedno zaprta, deloma radi tega, ker sem okamenel sovražnik žensk, deloma pa tudi radi tega, ker sem, žalibog, že 18 let oženjen... (hrup na levi, kjer sedi govornikova žena). Gospoda! Dvigam to čašo na zdravje tega hlabrega moža in dobrega prijatelja in pijem na zdravje neveste, ki je uspeła, da do svojega 19. leta ohrani svojo čistost in nedolžnost...

...Pijem na zdravje njihovih bodičih otrok, ki bodo, ako podedujejo značaj svojih staršev — vsi po vrsti narodni poslanci in ministrski predsedniki...

...In na zdravje nevestinih staršev, ki so z odprtimi rokami (100.000 Din in trije pitani purani) opremili mlada zakonca s pomemljivim blagom (vzhicenje staršev in živahno ploskanje). ...Pijem na zdravje ženineve tetke, ki je nosila pod srcem tako seme, kakor je njen sin Pera, ki se je iz same

To in ono

Senzacionalna aretacija v Nemčiji

Tudi Nemčija ne pogrša umazanih afer in družabnih škandalov. Te dni so aretirali v Lipskem bogatega veletrgovca s kožuvinami J. Biedermanna in njegovega prvega prokurista, ker sta na sumu, da sta oškodovalca državo za več milijonov.

Biedermannovo premoženje cenijo na 70—80 milijonov zlatih mark. Kljub temu ali pa baš zato je mož opetovano utajati davke, varati oblasti, ponorejati dokumente in potne liste, skratka, bil je tip moralno propadlega človeka. Policija ga je sicer aretirala, toda proti kaveji v znesku 1 milijona zlatih mark ga je kmalu izpustila. — Prokurist je ostal v preiskovalnem zaporu, ker se ni mogel odkupiti. Vse Biedermannove trgovske knjige so oblasti zaplenile in poslale na zahtevo davčnega urada sodišču. Biedermann je rodom ruski žid in še vedno ruski državljan, dasi biva v Nemčiji že nad 30 let. Pečal se je z dovozom dragocene kožuvine. Imel je v Londonu velika skladišča in njegovo blago je šlo po vsem svetu. V Rusiji in po Evropi je imel nešteto podružnic. Zdaj bo njegove slave najbrž konec, ako ga ne rešijo milijoni.

Božična darila

Zopet se bližajo božični prazniki in mnogi imajo obilo skrbi z izbiro božičnih daril, kajti lepo darilo ni lahko, osobito v sedanjih razmerah, ko mora človek na vsakem koraku paziti, da ne preskoči svojega proračuna. Kljub temu si pa vsi želimo, da bi božično ali novoletno darilo razveselilo tistega, komur je namenjeno in da bi ga vedno spominjalo na trenutek, ko je darilo dobil. Da se to doseže, pa ni neobdobja potrebno, da bi bilo darilo posebno drago ali razkošno. Ljudje dajejo dragocena darila večinoma zato, da se pohajajo, češ, le pogledajte, kako smo bogati in radodarni. Često je tako darilo obdarovanec neprijetno, ker mu nalaga dolžnost, da se primerno revanžira. Prijetni pa so tudi, da mora obdarovanec darilo sam plačati, osobito v rodbinah, ki žive od skupnih dohodkov.

Z ljubeznijo in iskrenostjo podarjena malenkost nas razveseli navadno bolj kakor razne dragocenosti. Posebno smo veseli, ako dobimo za Božič kaj takega, kar nujno potrebujemo. Božična darila je treba dajati in sprejemati z odprtimi rokami, z dobrim namenom in iskrenostjo. Darila iz navade, brez iskrenosti in ljubezni do obdarovanca, so v navadi zlasti med sorodniki. Rodbinski član, ki so si že davno tuji ali pa se celo sovražijo, se o Božiču medsebojno obdarujejo samo zato, ker spadajo božična darila v rodbinske običaje. Često hoče ta ali oni rodbinski član kupiti z božičnim darilom tudi mirno vest, ki mu očita, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti. To velja posebno za zakonske može, pa tudi zakonske žene niso izvzete. Seveda se z božičnim darilom ne da popraviti to, kar je človek pred Božičem zakrivil. Med rodbinskimi člani, zlasti med moškim in ženo, so v navadi darila, ki se jih obdarovani prav malo ali pa nič ne razvesele. Zakonci se redko potrudijo, da bi se medsebojno spoznali in vedeli, kaj lahko naredi drugemu veselje in kaj ne. Mož izbire v trgovini nekaj, kar za silo ugaja njemu, in si misli, da je za ženo vse dobro. Tako darilo zgreši navadno svoj cilj.

Mnogi imajo tudi grdo navado, da božična darila hranijo in jih čez nekaj let podarijo drugim. Tako prisiljena darila gotovo nikogar ne razvesele, osobito če obdarovanec izve zgodovino darila. So pa tudi ljudje, ki bi radi podarili kaj lepega, pa si ne znajo pomagati. Taki ljudje store najboljše, ako podarijo denar. Saj se da tudi denar podariti na diskreten način. Bankovec se da stisniti v šopek ali škafčičico z bonboni, tako da ga nihče ne opazi. Gotovo pa ni priporočljivo dajati denar v kuverti, posebno ne tam, kjer so ljudje v denarnih zadevah občutljivi. Božična darila v denarju je treba strogo ločiti od miloščine in že navadni takt zahteva, da damo denar tako, da

skromnosti že pred dobro pol ure skril in leži pod to bogato obloženo mizo... In končno naj še napijem onemu neznanemu prijatelju, ki je s svojo nerodnostjo popackal namizni prt, a je mordaš predvidno pokrnil s soljo, da ne napravi nobene škode, kajti on je pravi prijatelj te častivredne družine (ploskanje in vzkljanje).

Tu mora govornik malo odpiti iz svoje čaše in zaklicati: »vroče!« kar pomeni po starem ruskem običaju, da se morata nevesta in ženin poljubiti, da malo ohladi in srce i dušo. Ta običaj pa je v navadi samo pri svatbi. Pozneje se navadno spremeni tako, da se ne poljubljata več mož in žena, ako kdo drugi kliče »vroče!«, marveč poljublja ženo tujec in mož kriči: »vroče!«.

Tu se svatba konča. Vsi brez izjeme morajo oditi domov. Nikdo ne sme izsiljevati prenočišča v sobi mlad parčka, pa magari, da bi imel izgovor, da je že star znanec i neveste i ženina in da za to ne more motiti...

Kako se je treba vesti pri pogrebi, bom razložil ob kaki drugi priložnosti, ako ne bom zadržan pri svojem lastnem pogrebu.

drugi ne opazijo. S kuverto se pa to ne da doseči.

Pri božičnih darilih je treba vedno računati s finančnimi razmerami. Drago darilo, o katerem vemo, da je bilo kupljeno z velikimi žrtvami in da je morda spravilo dotičnega celo v denarno stisko, nas ne more razveseliti. Nasprotno je pa skrajno neokusno, ako bogati ljudje pri izdatkih za božična darila preveč skoparijo. Posebna taktičnost je potrebna, ako dajemo božična darila svojim podrejenim ali služničadi. Ti ljudje so ob takih prilikah zelo občutljivi in lahko se pripetijo, da jim napravimo mesto veselja samo žalost in razočaranje. Damam in gospodičnam, ki pripravljajo za božična darila svojcem ročna dela, svetujemo, naj se požurijo, da bo darilo pravčasno gotovo. Niti obdarovanca, niti darovalca ne veseli, ako je treba darilo dokončati šele po praznikih.

Ob zaključku želimo vsem darovalcem in obdarovancem z božičnimi darili mnogo sreče in tihe radosti, ki jo človek vsaj enkrat v letu gotovo zasluži.

Oglejte si bogato zalogo daril

za BOŽIČ in NOVO LETO. — Krasne kravate-samovence, okusni vzorci od Din 18.— naprej pri tvrdki

Drago SCHWAB, LJUBLJANA

Zopet letalska nesreča

Českoslovaško letalstvo ima posebno smolo. Nesreče, večinoma smrtno, se vrste druga za drugo. Se ni dolgo tega, ko je plačal mladi češki letalec dr. Lhota v Rimu svoj pogum s smrtjo, in že poročajo listi o novi letalski nesreči.

Na vojaškem aerodromu v Vajnorah pri Bratislavi so imeli letalci v četrtek popoldne vaje. Okrog 16. se je dvignil vojaški pilot-narednik Valeš na šolskem letalu v višino 800 metrov. Tu se mu je naenkrat vnel v motorju bencin. Pilot se je skušal čimprej spustiti, in ko je bil še kakih 10 metrov od tal, je skočil iz gorečega aeroplana. Obležal je težko ranjen na aerodromu. Aeroplan je popolnoma zgorel. Se isti večer so Valešu v vojaški bolnici odrezali nogo. Zdravniki imajo malo upanja, da bi nesrečni pilot okrevale.

Samomor ali zločin?

Dne 9. t. m. je našel delavec Juraj Podhradsky iz Bužic na Slovaškem pod streho svojega stanovanja človeško glavo, zavito v mokro tunjo. Na glavi so se poznali vsi sledovi zverinskega zločina. Obraz je bil ves okrvavljen. Prestrašeni delavec je poklical župana, s katerim sta ugotovila, da gre za žensko glavo. Ugotovila sta tudi, da je prinesel glavo na podstrežje sosedov pes.

Župan in orožniki so začeli iskati truplo. Kmalu so našli v bližnjem potoku truplo starke, v katerem so spoznali 81letno vdovo Rozinko Dankovo iz Bužic, ki je živela zadnja leta od miloščine. Starke je bila skregana z nekaterimi sosedi. Opetovano je izjavila, da ne more več živeti, ker nihče ne skrbi za njo, in da hoče izvršiti samomor. Zato ni izključeno, da je šla prostovoljno v smrt. Toda z druge strani orožniki ne morejo pojasniti okoliščin, kako je prišla njena glava v podstrežje. Zato so uvedle oblasti strogo preiskavo.

Ford

Henry Ford je med ameriški industrijanci in finančniki najbolj znana osebnost, naravnost tip ameriškega tehnika, podjetnika in finančnika. Iz skromnih razmer se je dvignil zelo visoko in ustanovil podjetje, ki mu ga na vsem svetu ni para. Po njegovi zaslugi so avtomobili v Ameriki sedaj že običajno vsakdanje prometno sredstvo, dostopno tudi delavcem in drugim najširšim slojem. V Evropi še nismo tako srečni, kajti avtomobil velja še vedno za luksuz.

Zanimiv je razvoj Fordovega podjetja. Ford je gradil svojo industrijsko moč na čelu normalizacije. To pomeni, da so si vsi avtomobili, ki jih izdelajo njegove tvornice, na las podobni. Setavne dele izdelujejo Fordove tvornice v ogromnih množinah. Zanimive podatke o svojem podjetju je priobčil Ford v knjigi »Danes in jutri«, iz katere posnemamo nekaj najznačilnejših števil.

Zadnje leto je izplačal Ford samo za delavske plače eno milijardo dolarjev ali blizu 60 milijard dinarjev, torej petkrat več kakor znašajo vsi državni izdatki Jugoslavije. 30 let so morale obratovati njegove tvornice, da so izdelale prvi milijon avtomobilov, kar se je izvršilo v novembru 1915. Naprej je šel razvoj naglo, da so do 28. maja 1921 izdelale že pet milijonov avtomobilov, 4. julija 1924 pa že 10 milijonov. Vsako leto izdelata sedaj Ford povprečno dva milijona avtomobilov. V Fordovih tvornicah je zaposlenih 150.000 oseb. Ford ima po vsem svetu 40.000 prodajalcev. Od leta 1914, ko so se vsi drugi predmeti podražili, so se Fordovi avtomobili pocenili za celih 40%. Ford daje avtomobile tudi na obroke in na poskušnjo. Stare avtomobile vzame nazaj in jih proti razmeroma znatni odškodnini zamenja z novimi.

Ford pa ni samo tovarnar avtomobilov, marveč izdeluje tudi vse drugo blago, ki ga potrebuje v svoji industriji. Ima svoje rudnike, železarnice, steklarne, papirnice, železnice, tovarne za umetno kožo, za tekstilno blago in cement, fotoateljé, žage, mline, skladišča obutve in obleke itd. Dva ogromna parnika mu vozita železno rudo iz Michigana, tisoč tovornih vagonov prevažajo iz lastnih rudnikov v tvornice. Tovarne imajo posebne denarne zavode za delavce, v katerih se obrestujejo vloge po 14%. Fordovo delavstvo si je na ta način prihranilo 25 milijonov dolarjev. V tovarniški bolnici je vedno na razpolago 500 bolniških postelj.

Nedavno je začel Ford graditi novo tvornico za aeroplanne. Ko so ga prijatelji vprašali, čemu mu bo novo podjetje, ko ima že itak vsega preveč, je smeje odgovoril: »Naši očeti so bili ponosni na parne kotle, mi se ponasamo z avtomobili, naši potomci bodo pa ponosni na aeroplanne.«

Velika poneverba na Moravskem

V četrtek popoldne se je zgledil na policiji v Brnu neki Jaroslav Zdra, 28letni privatni namesteneec iz Breclave, in povedal, da je poneveril tekem zadnjih dveh let v Delavskem društvu v Breclavi 168.000 Kč. Zagovarjal se je s tem, da je imel letno samo 14—17 tisoč kron plače, s katero se ni mogel preživljati. Zadolžen je bil že pred poneverbo.

Poneverjeni denar je baje porabil za odplačilo dolgov, deloma je pa tudi zapravil. Večina poneverjene vsote je bila namenjena centralni zvezi gospodarskih društev v Brnu. Zdra je poneveril polagoma, in sicer tako, da je sprejemal denar od strank in dal v blagajno samo toliko, da mu niso takoj prišli na sled. Policija ga je aretirala in izročila sodišču. Zdra se je izdal sam zato, ker ga je uprava zveze gospodarskih društev ta teden ovadila državnemu pravdnistvu.

Ameriške zanimivosti

Zakrknjeni milijonarski zločinec. — Amerikanska poroka. — Tihotapstvo alkohola na vse načine.

Naši čitatelji se še gotovo spominjajo grdega zločina, ki sta ga zagrešila milijonarska sinova Loeb in Leopold v Chicagu. Izvabila sta 15 letnega Francka, istotako sina milijonarja, v svoj avtomobil, ga odpeljala iz mesta in ga tam s kladivom ubila. Zločin je bil kmalu odkrit in mlada sadista sta prešla pred sodiščem zasluženemu kazni. Oba sta bila obsojena na dosmrtno ječo. Leopold, ki je že med preiskavo in tekom obravnave dokazal svoj brezmejni cinizem, je ostal tudi v zaporu za zakrknjen. Zdi se, da ga tudi ječa ne bo izmirla.

Nedavno je namreč skušalo iz zapora državne jetnišnice v Jolietu pobegniti večje število zločincev, ki so na svojem begu ustrelili jetničarja Petra Kleina. Beg pa ni uspel in šestorica beguncev se je morala nedavno zagovarjati pred sodiščem. Kot priča je bil zaslišan tudi Leopold, ki pa je izjavil, da nima izpovedati ničesar in da ne pričja, ker ne čuti nobene simpatije do umorjenega, pač pa se mu smilijo njegovi morilci.

S tem izgovorom se je namreč hotel Leopold izmazati, kajti imel je začetne vzroke, da ni hotel govoriti. Umora obdožen jetnik so namreč izpovedali, da jih je Leopold nagovarjal k begu ter jim obljubil, da jih bo njegov oče bogato nagradil, če ga rešijo. Načrt za beg je zasnoval sam Leopold.

Sodišče je sedaj skupno z ostalimi zločinci stavilo tudi Leopolda pred obtožbo. — Leopold se je v ječi zelo postal in jetniško življenje mu je začrtalo v obraz globoke gube.

Prav ameriška je bila poroka zakoncev Williama in Alice Parnelle, ki se je vršila nedavno v mestu Savannah. Poroka je bila na petek in da je petek slab začetek, to je kmalu tudi izkusil ženin Parnelle. Takoj po poroki, ki se je vršila popoldne, je namreč ljubezniva žena stopila pred svojega moža in zahtevala, da naj prepíše hranilnično knjižico na njeno ime. Mož se njenemu pritisku ni udal in to je mlado Amazonko silno razburilo. Predno se je William zavedel, je dobil krepko zaustitvo, ki jo je seve takoj kvitiral z dvema. Istega dne popoldne je imelo sodišče že tožbo za ločitev zakona v rokah.

Tihotapstvo žganja in alkoholnih pijač vobče je menda danes v Ameriki najdobičkasnojejši, pa tudi najriskantnejši posel, kajti ameriške oblasti v svoji protialkoholni borbi ne poznajo šale. Drakonične odredbe pa ne pomagajo mnogo in alkoholne pijače se na vse načine še vedno v ogromnih količinah uvažajo v Ameriko. Tihotapci se pri svojem poslu poslužujejo vseh sredstev, počenši od podmornice do moderne križarke in letala. Nedavno so prohibicijski agentje zopet prišli na sled rafiniranemu tihotapstvu žganja.

V mestu Detroit ima namreč avtomobilski kralj Ford svoje tovarne za avtomobile in letala, nedaleč od tovarne letal pa je velik aerodrom. Nedavno so prohibicijski agentje preiskovali letala, ki so pristala na letališčih in naleteli so v večini aeroplanov na cele zabojne alkoholnih pijač. Slučaj je bil ovaden Fordu, ta pa je zadevo naznanil policiji. Oblasti so aretirale več letalcev, ki so se profesionalno bavili s tihotapstvom alkohola.

Še večji plen pa je napravil neki ameriški stražni obrežni rušilec, ki je na odprtem morju zajel nemški parobrod »Carmen« iz Hamburga. Parnik je imel natovoren žganje, namenjeno za Ameriko. Zaplenjenih je bilo okoli 100.000 zabojev likerja v vrednosti pet milijonov dolarjev, t. j. okoli 280 milijonov Din.

Nenadna sreča je doletela Italijana Nina Gilija iz Padove. Mož je bil radi raznih sleparij obsojen na dve leti ječe, katero prestane prihodnji mesec. V zaporu je sprejel veselo vest, da mu je neka teta, ki je umrla v San Franciscu, zapustila ogromno posestvo, vredno en milijon dolarjev.

Radže in maharadže

Zadnje čase se je začela Evropa vedno bolj zanimati za indijske vladavine. V evropskih listih se čisto pojavljajo ime tega ali onega indijskega princa in že ime samo dostojanstva, da si predstavljajo ljudje v Evropi bajno bogastvo, s katerim razpolaga indijski gost. Nedavno se je proslavil bivši maharadža iz Indore v aferi, ki je vzbudila v Evropi splošno senzacijo. Mnogi maharadže preživijo vsako leto po več mesecev v Parizu ali v kakem znamenitem letovišču, kjer imajo tudi svoje vile. Njihova deca se vzgaja večinoma v Franciji in Angliji.

Radž in maharadž je v Indiji 682. Ozemlje, na katero se razprostira njihovo gospodarstvo, meri 2 milijona kvadratnih kilometrov in šteje 90 milijonov prebivalcev. Proračun teh indijskih držav znaša letno nad 5 milijard zlatih frankov. Niti radže, niti maharadže ne dobivajo od države apanaže. Večina njih ima ogromna privatna bogastva, katerih donos čisto presega dohodke dotičnih držav. Indijske države so po obsegu različne: Tako je n. pr. država Haidebarad po površini in prebivalstvu približno enaka Italiji. Šteje namreč 24 milijonov prebivalcev. Država Mensora ima 8 milijonov prebivalcev. Druge indijske države so mnogo manjše. Radža Kaportale vlada na ozemlju, ki meri 1750 kvadratnih kilometrov in šteje 620.000 prebivalcev, njegov zet radža Minide ima nad en milijon podanikov, nekateri indijski radže pa imajo komaj toliko politične oblasti kakor naši sreski poglavarji.

Klub temu so po dostojanstvu vsi indijski principi enaki kraljem. Indijska mesta jih pozdravljajo s topovskimi strelji in sicer po dostojanstvu. Maharadža ima pri sprejemu pravico do 21. radža pa do 11 topovskih strelj. V administrativnem pogledu imajo države maharadž in radž široko avtonomijo in se upravljajo po svojih običajih. Nekateri so se že modernizirali ter imajo ministrstva in parlamente, v drugih pa vlada še vedno orientalski despotizem. Angleži se ne vmešavajo v njihove notranje zadeve. Oseba maharadža ali radže je nedotakljiva. Ako pa prekrši svoje dolžnosti napram angleškemu kralju, ki je obenem vrhovni glavar Indije, ga kralj odstavi. Tako usoda je zadela že mnoge radže. Tako je bilo leta 1911. enemu najvplivnejših radž naročeno, da se mora predstaviti angleškemu kralju Juriju V. povodom svečanega odkritja nove prestolice Delhi. Radža je prišel brez običajnih znakov svojega dostojanstva. V roki je držal veliko ruto, s katero je odganjal nadležne muhe. S tem je hotel demonstrativno pokazati, da mu je prihod angleškega kralja neprijeten. Vicekralj Indije ga je za to predrznost takoj odstavil in imenoval za vladarja njegovega brata.

Vsak indijski princ ima svojo posebno armado, toda število vojakov določijo Angleži, ki imajo pravico vzdrževati v vsaki fevdalni državi tudi svojo garnizijo. Ako pristane domači vladar na to, lahko porabi Angleži tudi njegove vojake v svoje svrhe. Tako je bilo med svetovno vojno, ko se je borila dobra tretjina indijskih vojakov na evropskih bojiščih. Nekateri radže so sami prevzeli poveljstvo nad svojimi četami in dobili za to čine angleških generalov.

Film

Pri nas in drugod

Ta teden so zopet prevladovali filmi nemške proveniencije, če izzamemo »Galantnega bandita (Fox film) in »Chaplinovo pasje življenje«, ki ga je predvajal Dvor. Filmi tekočega tedna baš niso bili na nivoju in jih tudi ne moremo šteti med šlagerje. »Galantni banditi«, ki ga je predvajala Matica, je bil povprečen pustolovski film, namenjen publiki, ki rada gleda avanturo. Film »Gospodična-gospoda«, ki ga istotako vrta Matica, je vesela zgodba z razposajeno Ossli Oswaldovo v glavni vlogi. V filmu »Chaplinovo pasje življenje« je veliki umetnik zopet dokazal svoje velike sposobnosti, škoda le, da je bil film star. Ideal je v začetku tedna predvajal lepi francoski film »Kraljica iz Moulin Rouge«, sedaj pa vrta nemški film »Roman rodbine Waldorfa«.

V Mariboru so igrali: »Človek z železno roko«, »Razbojnik iz Bridgeporta«, »Irene«, »Mokre pustolovine«, »Silkarjev model«, »Stric z dežele« itd.

V Zagrebu so igrali: »Cobra«, »Ona s promenada«, »Hočem samo njo« (vse tri filme smo videli že v Ljubljani), dalje »Čtok brez zakona«, »Pot v preteklost«, »Arcona ekspres«, »Mesto grozote«, »Vi-har«, »Sužnji opija«, »Lov za bogatim zetom« itd.

V Beogradu so igrali: »Bonjour Paris«,

»Šejkov sin«, »Zigolo«, »Ločena žena«, »Nedolžna pustolovka«, »Čista Suzana« itd. Na Dunaju so igrali: »Princ in kokota«, »Zemlja ključ«, »Čmi pitč« (Lon Chaney), »Ameriške girls«, »Ben Hur«, »Muške ene noči«, »Umrjajoči narod«, »Plamen laži«, »Grozna pravičnost«, »Zapeljal sem tvojo ženo«, »Brodar z Volge«, Moderna pustolovščina« itd.

V Parizu so igrali: »Moja krava in jazi«, »Zadnji dnevi Pompejev«, »Zena noči«, »Velika parada«, »Mihael Strogov«, »Prvi avtomobil«, »Brodar z Volge«, »Inkognito« (Menjou), »Drama na morju«, »Raj«, »Monte Carlo«, »Vanina«.

Zaroka Lya de Putti

Mlada in ljubka biva nemška filmska diva Lya de Putti, ki je nedavno s takim tam-tamom preselila v deželo dolarja, pač vedno skrbi za nove senzacije; očitno ji je najbolj pogodu, če svet mnogo govori o njej. Lya, ki je tudi miljenka ljubljancem, je s svojimi skandali in avanturami v zadnjem letu vzbujala že ponovne senzacije; časopisi so posvečali njenim pustolovščinam cele kolone.

Tako so pred dobrim pol letom listi poročali, da je Lya v pianosti padla iz prvega nadstropja svoje vile, a je k sreči ostala nepoškodovana. Ni se še polegel glas o tem, če je javnost presenetli drug slučaj, Lya, ki je v Nemčiji živela skrajno razkošno in razsipno, se je silno zadolžila. Ko so ji postala ta prevročja, jo je popihala v Ameriko, istočasno pa so listi poročali, da je izvršila samomor. Kasneje se je vse skupaj izkazalo kot navaden bifej in preračunjena reklama, ki jo je Lya potrebovala za Ameriko.

V Ameriki je bila Lya de Putti angažirana pri podjetju Paramount, kjer je igrala pod Lubitschevo režijo za film »Vragove skrbja«, njen partner pa je bil glavičmi Adolf Menjou. Nato si jo je za en film »Izposodila« filmska tvrdka »First National«, za Paramount drugo največje filmsko podjetje. Lya je igrala v filmu »Kralj vseh zapeljivcev«, njen partner pa je bil Ben Lyon.

En sedaj prihaja iz Amerike vest, da se je Lya de Putti zaročila s tem kraljem vseh zapeljivcev, z Ben Lyonom. Če je bil Lyon res zapeljivec, ali če ga je ušla Lya v svoje mreže, o tem kronika molči.

FILMSKE IGRALKE S 50 LETI.

Nedavno je stavila neka ameriška filmska revija slovitim filmskim junakom in divam vprašanje, kaj nameravajo početi, ko bodo stari in stare 50 let. Seve večina igralkin ni bila voljna, da odgovori na delikatno vprašanje, nekateri so se pa dali le zavesti in so podali prav zanimive odgovore. Med filmskimi divami, ki so dale odgovor, so tudi Pola Negri, Gloria Swanson, Mary Pickford, Lillian Gish in druge.

Pola Negri upa, da bo s 50 leti nekaj ženski Reinhardt. Njen največji cilj in ideal je, da bi stala na čelu ogromnega gledališkega trsta, ki naj bi obvladal najmanj šest velikih gledališč in vsaj eno filmsko podjetje.

Gloria Swanson upa, da bo s 50 leti srečna mati ljubkih, inteligentnih otrok.

Mary Pickford v svojem prazničnem odgovoru navaja, da upa, da se bo s svojimi 50. letom lahko po mili volji vdajala svojim lastnim mislim in idejam.

Lillian Gish je bolj sentimentalna. Ona hoče s 50 leti v samostan. Seveda, pravi, ni izključeno, da se do tega časa še petkrat premisli.

Lon Chaney, veliki karakterni igralec, se sedaj pripravlja za novo vlogo, v kateri bo moral nastopati kot invalid brez rok. Chaney je vzel vlogo silno resno. Z železno energijo se uči pisati, streljati in opravljati posle z nogami; z nogami tudi je. Na ta način hoče Lon Chaney tudi svojo novo težko vlogo rešiti tako mojstrsko, kakor vse dosedanje, ki so utemlile njegovo svetovno slavo.

Zanimive številke. Eden velikih in slovitih filmov, ki jih je izdelala filmska družba Paramount v Hollywoodu, je tudi »Izgubljeni sin«, insceniran po znani svetopisemski zgodbi. Samo priprave za film so trajale dve leti. V glavnih prizorih sodeluje okoli 2500 stativov. Pri zgradbi babilonskih ulic je bilo zaposlenih 30 arhitektov in okoli 1000 delavcev. Film so posneli polnih 10 mesecev, dasi je režiser delal včasih po 18 ur na dan. Glavno vlogo v filmu kreira mladi igralec William Collier.

Veliko presenečenje je v Hollywoodu vzbudila vest, da sta se poročila Lew Cody in Mabel Normand. Se jutraj sta si bila takorekno tuja, popoldne sta se sklenila poročiti in popoldne sta se odpeljala v bližnjo vas, kjer ju je župan zvezal za večno.

Režiser King Vidor (Bela sestra) se je poročil z Eleanor Boardman, njegova ločena žena Florence Vidor pa z režiserjem Georgiom Fitzmauricem.

DANES

Pri vseh predstavah predvajamo izven program domači film:

Svečanosti ob pogrebu

Nikole Pašića
ELITNI KINO MATICA

Preveč zahteva.

Hči: »Tatek, kaj ti je rekel?«
Oče: »Iz te kruhe ne bo moke. Ta človek preveč zahteva. Pokazal sem mu hišo, tovarno, vrednostne papirje, a vse to mu še ni bilo dovolj. Hotel je videti še tebe!«

Sokol

Sokol I. svojemu članstvu

Prednjaški zbor in njegove odseke, ki jim je poverjena v Sokolu vzgoja mladine in članstva, čaka letošnje leto polno dela in novega razmaha, da izpopolnijo svoje delo do najvišje stopnje in da pritegnejo v svoj krog čim več pripadnikov. Sokolska vzgoja je narodu potrebna, posebno pa sedanji generaciji, ki mora iti na pot dela in realnosti.

Pogoj vsega dela v Sokolu je trajno izpopolnjevanje vsega članstva, da se vsak posameznik dvigne do popolnosti ter da koristi razvoju jugoslovenskega naroda. Ustvarimo nov rod, ki bo v stanu tekmovali z ostalimi velikimi narodi! Te uspehe pa lahko dosežemo edino-le, če se do naše članstvo zaveda svojih nalog in da se aktivno udeležuje dela.

Obratoma se na celokupno članstvo Sokola I. ki je obvezano posejati do 28. leta redno telovadbo, pa tudi starejše člane in članice vabimo, da se priglasi k redni telovadbi, ki je vsakomur koristna in potrebna.

Za starejše članstvo so uvedeni posebni vadbeni načrti, tako da bo vsak posameznik dobi obvladal, ta telovadba je predvsem namenjena zdravju, telesni ohranitvi in gibanju. Vodstvo vrst prevzamejo starejši prednjaški, prednjaški zbor pa bo upošteval vse želje, zato pričakujemo primernega odziva.

Obenem pričakujemo od cenj. staršev, posebno pa od naših članov, da pošljejo svojo deca v telovadnico ter da skrbijo za redno posejanje telovadbe, kar je potem bo Sokolovo silno, ako bo vsa mladina vzgojena v sokolskem duhu. Za mladino bo urejeno posebno sokolsko igrišče na letnem telovadnici s novimi igralnimi napravami. Mladina bo imela mnogo lepega razvedrila, obenem se bo gibal na svežem zraku, kar je posebej pomembno. Zaužijte svojo mladino Sokolu in prepričali se boste, da mladina potrebuje telovadbo in duševne vzgoje, za kar vam bo hvaležna.

Vsi telovadni oddelki se preselijo v ponedeljek dne 20. decembra 1926. iz šol v novi dom (novo telovadnico), ki odgovarja vsem modernim higijskim in zdravstvenim predpisom ter je opremljen z najnovjšim orodjem. Poleg tega so za vse oddelke urejene garderobe in veliko kopališče z mrzlo

in toplo vodo, ki bo članstvu po telovadbi na razpolago.

Druge leto se vrši ob priliki otvoritve Sokolskega doma na Taboru veliki pokrajinski zlet v Vidovih dneh. Naše društvo mora nastopiti s čimštev številom in vseh šestih telovadnih oddelkih. Samo pri dramatični sceni, pod režijo br. prof. Šesta, bo nastopilo okoli 800 oseb. Za ta zlet se je osnoval poseben zletni odbor, ki vodi vse priprave in bo določil spored za vse zletne dni. Osnovali so se tudi razni oddelki, katerih naloga je izvršiti vse podrobno delo. V teh dneh bo moralo vse članstvo Sokola I. prisločiti na pomoč in prevzeti posle v oddelkih, ker ves gromni uspeh gre na korist Tabora.

Bratje in sestre, zavedajte se vseh teh dobrot in dolžnosti, potem je bodočnost naša, ker bomo v vsem kulturnem svetu upoštevani. Oziramo se na letošnji vsesokolski zlet v Pragi, kjer je češko Sokolstvo pokazalo svojo moč, organizacijo, ljubezen do svojega naroda in doseglo priznanje vseh tujih držav, ki so bile zastopane na tem zletu.

Tudi mi moramo ustvariti naše Sokolstvo tako močno in veličastno, potem bo naš narod krepak, zdrav in neupogljiv.

Nadejamo se od bratskega članstva pravga razumevanja in kličemo: na bratsko evidenco v telovadnici!

Telovadba se vrši od 20. decembra 1926. dalje v novem domu na Taboru po temle redu: ženska deca terek in četrtak od 18. do 19. moška deca ponedeljek in petek od 18. do 19. do tri četrti 19. ženski naraščaj terek in četrtak od 19. do 20. moški naraščaj ponedeljek in petek od 20. do 21. članice terek in četrtak od 20. do 22. člani, ponedeljek, sredo petek od 20. do 22. starejše sestre terek in četrtak od 20. do 21. in starejši člani ponedeljek in petek od 20. do 21. ure.

Moderno triziranje
in striženje se izvršuje pri St. Kelsin. brivce. Ljubljana. Kopitarjeva ulica 1. 175/T

Oglejte si
klobuke iz baržuna in klobučevine (filca) od 80 Din naprej — samo v modnem salonu Stuchly. Maške, Zidovska ul. 3. 3877

Sokolstvo in socijalna vprašanja

Važna točka dnevnega reda zadnje odboje se je JSS so bila socijalna vprašanja v Sokolstvu. Poročal je v imenu starešinstva JSS savezni tajnik brat dr. R. Fux, ki je povdarjal, da mora Sokolstvo načelo bratstva tudi praktično izvajati. Stavi je spodnje predloge, ki jih je sprejela odbojstva seja soglasno in z odobravanjem in ki pridejo na dnevni red tudi pri prihodnji glavni skupščini v Beogradu. Predlogi se glase:

1. V vsakem društvu se naj osnuje Socijalni odsek, ki naj obstaja iz starejših bratov in sester. Ta socijalni odsek mora voditi predvsem evidenco o socijalnih razmerah posameznih članov društva zlasti pa deca in naraščaja, kateremu mora posvečati posebno pozornost. Socijalni odsek društva prisloči po možnosti na pomoč vsem onim, ki so pomoči potrebni. Delokrog poškodbenega fonda JSS se razširi v tej smeri.

2. Sokolska društva naj posvečajo mnogo pozornosti ferijalnim kolonijam naraščaja. Vse ferijalne kolonije morajo biti pod vodstvom dobrih in zanesljivih bratov in sester, ki jamčijo za zdravo moralno vzgojo zaupnega jim naraščaja.

3. Poleg ferijalnih kolonij naj posamezna društva organizirajo v počitnicah izmenjavo naraščaja tako, da izmenjata na primer dva društva enako število naraščaja, za katerega prevzamejo popolno odgovornost.

4. Socijalni odseki društev naj posvečijo posebno pažnjo dijakom-Sokolom ter obrtnemu naraščaju.

5. Velika brezposelnost v državi zahteva mnogo žrtve tudi med sokolskimi delavci. Socijalni odseki naj posvetijo takim bratom največ pozornosti in naj skrbijo za njihovo namestitve. V to svrhu naj prevzame socijalni odsek že začeto posredovanje služb po istih načelih, kakor se je to dosedaj izvrševalo.

Smučarski tečaj JSS. V smislu sklepa glavne skupščine v Diakovem je sklenil savezni tehnični odbor prirediti to zimsko prvi savezni smučarski tečaj. Tečaj bo vodil brat Rudolf Badjura eden naših najboljših strokovnjakov. Tečaj se bo vršil v drugi polovici januarja 1927 na Pohorju ali pa na Gorenjskem; trajal bo štirinajst dni. Sokolska društva JSS so že obveščena o tečaju in je obavljen tozadevni poziv v letošnjem »Sokolskem Glasniku« št. 23.

Sokolski Glasnik, uradno glasilo JSS prinaša v 23. številki sledečo vsebino: Delo i kritika. — Stane Vidmar: II. prednjaški tečaj JSS. — Iz starešinstva JSS. — Iz prosvetnega odbora JSS. — Skijaški tečaj JSS. — Sokolska štampa. — Iz župa. — Razno.

Sokolč, list za jugoslovnski sokolski naraščaj. Išla je 12. številka zelo pestro in bogato vsebino. S tem je zaključen letošnji letnik. Kakor pravi uredništvo ob sklepu, krog sotrudnikov in naročnikov stalno narašča in Sokolič si je pridobil prijateljev in zvestih čitateljev med vsem jugoslovnskim sokolskim naraščajem širom cele domovine. Sokolič jih uči, jih urava v svet ter jim odpira duševno obzorje. Zato ga ob sklepu VIII. letnika tudi mi kar najtopleje priporočamo. Ne smel bi manjkati v nobeni hiši in v nobeni družini, ker nudi ne le mladini, ampak tudi odraslemu Sloveku pouk in razvedrilo.

«Mirija»,
Kralja Petra trg 8, telefon 220. — Premog. drva, koks, cement. 53/T

Humoristični kotichek

To je bilo nekoč.

Ona: »Ko sva bila še zaročena, ta krat z mano niso govorili v takem tonu.«

On: »Ko sva bila še zaročena, nisi zahtevala od mene denarja!«

To bo težko mogoče.

Snubač: »Gospodična Almira, ali ne bi mogel od kakih ugodnih priliki spoznati vašega cenjenega očeta?«
»To bo težko mogoče, ker ga niti mama ne pozna.«

Diplomat.

»Tako vroče te ljubim, draga žena, da, da poleg tebe niti ne čutim zime in mraza.«

»Pri meni je prav tako, ljubi mo-žek.«

»No, saj sem vedel, da letos še ne rabiš kožuha.«

Zamenjala vloge.

»Gospod doktor, jaz bi se rad ločil od svoje žene.«

»Zakaj?«

»Moja žena je nora!«

»Hm, ali je bila tudi že takrat, ko sta se poročila.«

»Ne, takrat sem bil norec jaz!«

Največji tepec.

Narednik: »Sliši, žmigovec, ti si največji tepec v celi četi. Imaš v svoji rodbini morda še kakega takega tepeca.«

»Imam še enega brata.«

»A kaj je on?«

»Narednik.«

Neumna razvada.

»Prosim, te, Milenka, daj mi že enkrat mir s svojim večnim spraševanjem! To je samo neumna razvada.«

»Kaj ne, tata! Tudi naš gospod učitelj ima to neumno razvado!«

Dvojne čestitke.

»Čestitam, prijatelj. Slišal sem, da se ženiš.«

»Kaj še; mi ne pade v glavo.«

»No, potem ti čestitam bolj od srca.«

Barvne trakove, ogljeni, povoščeni, kopirni papir, hektografični zavitki in druge potrebščine pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 Telefon 980

Srečke državne razredne loterije

I. razreda trinajstega kola. Zrebanje se vrši 11. januarja 1927. Država je po- višala dobitke od

39 na 82 milijonov dinariev
ter pomnožila število srečk na 250.000. Dobitkov je 125.000, tako

da mora vsaka druga srečka zadeti.
Največji dobitok 4.200.000 Din

Zato naj vsakdo izkoristi priliko in naj naroči takoj po priloženi dopisnici srečke

za sebe, za ženo, za otroke.

Posebno ugodnost ter hiter in točen pregled zrebanja bomo nudili vsem onim, kateri bodo srečke naročili pri našem zavodu, ker

bomo v „Jutru“ redno priobčevali številke izžrebanih, pri nas kupljenih srečk.

Torej, nobenega povpraševanja, iskanja in potov. Vse boste zvedeli iz „Jutra“.

Pri zadnjem zrebanju je bilo izžrebanih 239 pri nas kupljenih srečk. Dobitke, med njimi prava bogastva, smo izplačali brez vsakega odbitka.

Poskusite torej tudi Vi svojo srečo, ker vsak je sam svoje sreče kovač ter naročite srečke, predno bodo razprodane.

Iz prijaznosti prodaja srečke za Ljubljano oglasni oddelek „Jutra“.

Zadružna hranilnica Ljubljana
Sv. Petra cesta 19.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
popravlja svoje zaloge
deležnikov in solnčnikov
ter spremlja njihovo
palič.

Med

zajamčeno čisti cvetlični, čebelni
5 kg s škato in poštno vred za
125 Din po povzetju razpošlji
A. Mudroch, veleprodajec
Novi sad, Vodnikova ulica 8

Poverjeni prodajalec srečk
državne razredne loterije

Drag. R. Kolaković
BEOGRAD

prodaja na veliko in malo.
Najbolje urejena poslovnica
te vrste. Daje najugodnejše
pogoje za prodajo srečk.
Službeni načrt z navodilom
pošljem vsakemu brezplačno.



Premog. drva
ILIRIJA, Kralja Petra trg 8. —
Telefon 220.

Sobo oddam
takoj. — Naslov pove-
uprava «S. Nar.» 3935

Bukova drva
zdrava in popolnoma
suha — kupim proti ta-
košnjemu plačilu.
Ponudbe na: Franjo Ka-
lan, trgovec, Celje. 3938

Lokal

s stanovanjem za spe-
cijsko trgovino iščem za
takoj. — Ponudbe pod
«Prometen kraj/3940» na
upravo «Slov. Nar.»

Stanovanje

dveh sob in kuhinje, ev-
cne večje sobe s kuhinjo
v novi ali stari hiši —
iščem. — Ponudbe pod
«Mirnost/3942» na upra-
vo «Slov. Naroda».

Trg. pomočnica

pridna in poštena, izur-
jena v mešani trgovini
išče službo v mestu ali
na deželi. — Ponudbe
pod «Izurnjena/3943» na
upravo «Slov. Naroda».

Vinotoč

«Grajka klet»
preje pri Fridrihu; usta-
novljena 1. 1856 — Ljub-
ljana, Mestni trg 13, na-
znanja, da se dobe prist-
na in dobra vina za bo-
žične praznike, ki se
že točijo, po: črno
in belo liter Din 10.—
Čez ulico in pri večji
množini posebnih popust.
Izvrstni «Rizling» in
«Traminac». Preskrblje-
na za gorke in mrzle je-
dila ter kavo in čaj. —
Se priporoča in vabi za
obilni obisk. 3945

G. Flux, Ljubljana,

Gospodsk. ulica 4/I. —
Strokovna posredovalni-
ca boljših služb — po-
sreduje in priporoča vsa-
ke vrste služb — za pri-
vatno, hotelsko in trgovino
se tu in izven Ljubljane.
3936

Ondulacija

vodna ondulacija, striže-
nje, barvanje las, mani-
kura — najtočnejše se iz-
vršuje v damskem salo-
nu — «KELSIN», Ljub-
ljana, Kopitarjeva ul. 1.

Trg. pomočnik

z večletno prakso, išče
mesto v trgovini z me-
šanin blagom. Gre tudi
za deželo. Nastopi la-
hko takoj. — Pisemne
ponudbe pod «M. N.
3931» na upravo «Slov.
Naroda».

Najprimernejša božična
darila za visokošolce in
tehniške so precizna

risalna orodja

in drugi tehnični pripo-
močki, katere kupite naj-
ceneje v strokovni trgo-
vini: Viljem Sequardt,
Ljubljana, Šelenburgova
ulica 4 (na dvorišču).
3827

Strojepisno delo
na dom prevzema gospa.
— Ponudbe pod «Stroj-
pisje/3878» na upravo
«Slov. Naroda».

Šivilja

sprejme delo vseh vrst;
gre tudi na dom. — Po-
nudbe pod «Šivilja/3895»
na upravo «Slov. Nar.»

Opremljeno sobo

v sredini mesta, z elek-
trično razsvetljavo in po-
sebnim vhomom išče so-
lidna gospodična. — Po-
nudbe pod «Svetlo/3896»
na upravo «Slov. Nar.»

Kontoristinja
zmožna slovenskega in
nemškega jezika — išče
službo v pisarni ali kot
blagajničarka. — Po-
nudbe pod «Kontoristi-
nja/3880» na upravo «S.
Naroda».

Deček,

star 14 let, priden in
močan, se želi učiti v
trgovini z mešanin bla-
gom; najraje na deželi,
da bi imel hrano in sta-
novanje v hiši. — Po-
nudbe pod «Trgovina
3911» na upravo «Slov.
Naroda».

Praktična in cenena
— božična darila —

priporoča trdka

Ign. Žargi

Sv. Petra cesta 3 in 11

3946

NAZNANILO.

Cenj. d a m a m vljudno naznanjam, da sem

moderno preuredil in povečal
svoj dosedanj damski in česalni salon.

Izvršujem trajno kodranje, vodno ondula-
cijo, barvanje las, električno masažo lica,
manicure, moderno friziranje ter prvovrstno
striženje, »bubi frizur«.

Velika zaloge parfumerije ter toaletnih po-
trebščin za dame in gospode.

Za cenjeni obisk se priporoča

A. GJUD ml., Ljubljana, Kongresni trg 6.

3953

Alojzij Breskvar
sodni uradnik v pokoju

v petek, dne 17. t. m. ob eni popoldne, previden s
sv. zakramenti, v 80. letu starosti izdihnu svojo bla-
dušo.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 19. t. m.
ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Ilirska ulica 29, na
pokopališču k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, 18. decembra 1926.



Naš srčno ljubljani prijatelj, gospod

Fran Ksav. Casper

trgovec s pohištvo

je danes ob 2. uri popoldne v 71. letu svoje starosti po kratki
bolezni, previden s tolažili sv. vere preminul.

Pogreb nepozabnega ranjkega se bo vršil v nedeljo, 19. t. m.
ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Vegova ulica 6, na poko-
pališču k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja
v četrtek, 23. t. m. ob 7. uri zjutraj.

V Ljubljani, dne 17. decembra 1926.

Globoko žalujoči ostali.

3930

EDINO stvarno božično in novoletno darilo so:

Josip Petelinca GRITZNER - šivalni stroji

in plotni stroji - Dubied

Najnižje cene. — Tudi na obroke. — Večletna garancija. — Najnovejša oprema.

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7. (Poleg Prešernovega spomenika za vodo.) Telefon 913.

J. Stjepušin

— Sisk —

opremu
oblačila, tkanine, žica
svečnice, železo
kotline, potreb-
štilna za sve-
čnjake, 0.00
tavoja se po-
stavlja. — Čisto trdnost.

Makulturni papir

kg a Din 5—

prodaja uprava Slov. Naroda

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupujem tudi surovi in topljeni lo!

na ga plačujem po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman

Ljubljana Poljanska cesta 85.

Francoske vezenine toilet

z volno, svilo, srebrom in zlatom po najnovejših američkih posebnih pariskih honske trdnosti. — Najmodernejši načrt in najfinišni izvršitev vezenja z storov, perila, pregrinjali, izdelovanje in razpošiljanje šablona za predisk žensk rokni del. Entlanje, ašuriranje, prediskanje.

Matek & Mihač, Ljubljana

DALMATINOVA 13

Iščemo zastopnika

za

kvalitetni auto

(nikakršna italijanska znamka)

Interesenti naj naslovne vprašanja na Publicitas d. d. Zagreb, Gunduličeva 11, pod „Za 10.440“.

RHEUMO

akutno in kronično, bolečine v kosteh, zbadanje, otrplost, krči v želodcu, glavobol, protin, ishias in vsake vrste nevarnih zdravniških uspešno

RUSKI MELEM.

Dovoljen od ministrstva zdravja v Beogradu. Premnoga zahvalna pisma potrjujejo njegovo zdravilnost. Obenem je pa tudi najcenejša vseh specialitet te vrste. Učinka se po vseh lekarnah in drogerijah naše dežele.

Po pošti s povzetjem

Overska apoteka Bogojevič, Skopje

Primerna božična in novoletna darila:

TRI-KO-PERILLO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za solarje in lovce, dežniki, kloti, šlomi, žepni robci, palice, vilice, noži, škarije, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in brivce edino le pri trdnosti

Josip Petelinca

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene Na veliko in malo.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta paroplovna linija. — Glavno zastopstvo na kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. 1. števil 17

Redoviti obojni promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpeolo. —

Odprava potnikov v prvo, drugo in tretjo razredno.

Kabina tretjega razreda z dvema in štirim posteljami

Podzastopstva:

Beograd, Karagorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. — Val. Bečker, Princese Jelene obala 7. — SOMBOR, Kraljevičeva Ojgorja ul. 8. — Biloj, Bulevard Aleksandra 163. — Izjavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Bono, Morogovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Sarajeva, Srpska Prometna banka. Telegram adresa: Prometna banka. — Kaptan Ivo Hagija. Telegram adresa: Hagija.

SPLIT. Hokelejska obala 8. — METKOVIC. Ivo Veraj.

Iščem stanovanje

dveh sob, kuhinje in pripadkov v mestu za takoj ali v enem mesecu. Cena po dogovoru. — Ponudbe pod „TRGOVEC“ na oglasni zavod Kopitar, Čopova ulica št. 21/III. Ljubljana.

Čopice - šiške

ter vse vrste šiškarov izdelkov izdeluje

NINKO ŠIMENC

Kongresni trg 8

Tržakova cesta 5

Najnovejši opihalni tism

petrolejskega plinskega svetilnika.

AIDA z Anuro žarnico

200-500

svet. moči

Krasna bela ž. Neznatna poraba petroleja. Svele kakor elektrika.

„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvoršč, vrtov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARO - drug

LJUBLJANA - Preradovnikova ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike —

— Zahtevajte takor prospekte! —

15 letno jamstvo

najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogreznim transportirjem (grablje) z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 6/1.

Telefon št. 980

SALAMA

prvovrstna nova roba povsem zrela

se dobiva povsod

Prva hrvaška tvornica salame, sušene mesa i masti

M. GAVRILOVIĆ sinovi L. L. Petrinja

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC IN DRUG.

Ljubljana - Celje

OCARINJENJE

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **Rajko Turk**, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti carinarnice. Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani — prodaja

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijsko podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: PROMETNI ZAVOD za PREMOG d. d.

v Ljubljani Miklošičeva cesta 15/1

„ORIENT“

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja

Ljubljana

Je preselila svoje prodajniške prostore na

DUNAJSKO CESTO 14.

(hiša Mathian, poleg trdnice Schneider & Verovšek)

ter se priporoča cenjenemu občinstvu za blagohotno nadaljno naklonjenost.

Zagotavlja se najboljša postrežba in najnižje cene.

Obračamo pozornost spoštovanih meščanov, da je

Mehanička tovarna oblek

d. d. iz Zagreba

odprla svoje tovarniško skladišče v Ljubljani, **Mestni trg 5**, kjer ima največjo izbiro gotovih moških in otroških oblek, raglanov, ulsterjev, zimskih suken, črnih barvasih, kratkih sukenj s krznom in brez krzna najmodernejših barv in fazon, hlač najmodernejših barv in vzorcev dalje največja izbira dežnih plaščev, delavskih oblek, jahalnih hlač (breches), usnatih sukenj, kakor tudi vseh drugih konfekcijskih predmetov. — Ker je tovarniško skladišče najboljše sortirano in prodaja vse po strogo stalnih orig. tovarniških cenah, priporočamo vsakemu v njegovem lastnem interesu, da pravo si kaj kupi, ogleda izbiro, ker so cene brez konkurenčne in izdelava prvovrstna.

Mehaničke tovarne oblek d. d. Tovarna v Zagrebu, Savska cesta št. 20

Do sedaj go odprta sledeča tovarniška skladišča

Beograd, Kralja Mihaila ulica 5 (Terazije). Zagreb, Illica 63

Niš, Obrenovičeva ulica 12 — Split, Narodni trg 9

Skopje, Kralja Petra ulica 42

LJUBLJANA, Mestni trg 5

Pozor! KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA Pozor!

JOSIP IVANČIČ

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1.

(dvorišče levo)

prodaja v reklamne svrhe, dokler traja zaloga, sledeče:

500 moških oblek iz češkega sukna	po	Din 480—
300 " " " "		550—
200 " " " "		680—
100 fantovskih oblek iz		350—
200 deških oblek od 3 do 12 let		160—
250 raglanov (dolge suknje)		650—
150 " " " "		780—
200 sukenj, kratkih		420—
100 " " " " finejših		500—

V zalogi je tudi raznovrstno češko in angleško sukno in se isto prodaja po **tovarniških cenah**.

Posetite trgovino, ogledajte si blago in prepričali se boste, da ste prihranili mnogo denarja pri izredno nizki ceni.

Ne zamudite izredno ugodne prilike!

221a

Pljučne bolezni ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza — Jetika — Kašel — Suh kašel — Sluznato kašljanje — Nočno potenje — Bronhialni katar — Katar v jabolku — Zaslezenje — Pljuvanje krvi — Vzdigovanje krvi — Tesnoba — Nadušljivost, bodenje v straneh itd. **ozdravljivo.**

Na tisoče ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji „Novi prehranjevalni umetnosti“

ki jih je že mnogo rešila. Vporablja se lahko poleg vsakega že navajenega načina življenja in pomaga preje obvladati bolezni. Dvigne se telesna teža in polagoma popnenje ustavi bolezni. Resni možje zdravniške veščnosti potrjujejo izbornost moje metode in radi pritrjujejo nje uporabi. Čim prej pričnete z mojo metodo, tem bolje.

Prav zastoj dobite mojo knjigo, ki boste iz nje zvedeli mnogo znanja vrednega. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se na hiter način hoče temeljito in brez nevarnosti izogniti trpljenju, piši še danes!

Ponovno poudarjam, moje pojasnilo dobite popolnoma **brezplačno** brez vsake obveznosti z Vaše strani in bo tudi Vaš zdravnik zagotovo pritegnil tej od prvih profesorjev za izbrano priznani

novi ureditvi Vaše prehrane.

Vam samim je v korist, da pišete takoj, postrežalo Vas bo pa potem vsak čas moje tamkajšnje zastopstvo.

Pročitajte se in jačite si voljo do zdravja iz knjige izkuženega zdravnika. Poživi Vas, daje Vam tolažbo v življenju, obrača se pa na vse bolnike, ki se zanimajo za sedanje stanje zdravljenja pljučnih bolezni.

Moj naslov **August Märzke**, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalterstrasse 5, Abt. 561.